

Міністерство освіти і науки України

Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

Інформаційний пакет
із сертифікатної освітньої
професійної програми
«ПОДАТКОВИЙ ЮРИСТ»

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

**Інформаційний пакет
із сертифікатної освітньої
професійної програми
«ПОДАТКОВИЙ ЮРИСТ»**

Харків
«Право»
2014

УДК 347.73:331.544

ББК 67.302.2

I-74

Укладачі:

М. П. Кучерявенко, Д. О. Білінський, О. О. Головашевич,
М. І. Дамірчиев, О. О. Дмитрик, М. В. Жернаков, Д. А. Кобиль-
нік, А. М. Котенко, О. Ю. Ліпко, О. А. Лукашев, Н. А. Маринів,
Н. Ю. Оніщук, Н. Б. Писаренко, Г. В. Россіхіна, Є. А. Усенко,
Н. В. Шевцова

Інформаційний пакет із сертифікатної освітньої професійної
I-74 програми «Податковий юрист» / уклад. М. П. Кучерявенко, Д. О. Бі-
лінський, О. О. Головашевич та ін. ; Нац. юрид. ун-т імені Ярослава
Мудрого. – Х. : Право, 2014. – 96 с.

УДК 347.73:331.544

ББК 67.302.2

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2014
© «Право», 2014

Зміст

Передмова	4
1. Правове регулювання податкової системи України.....	6
2. Митні платежі.....	22
3. Трансфертне ціноутворення.....	29
4. Адміністрування податків, зборів, платежів	38
5. Податкові спори.....	49
6. Відповідальність за порушення податкового законодавства	57
7. Міжнародне податкове право.....	64
8. Податкове право Європейського Союзу.....	74
9. Податкове планування	86
10. Документальне забезпечення адміністрування податків та зборів.....	92

==== Передмова

Пропонований курс освітньої професійної програми спрямований на глибоке вивчення студентами V курсу (I курсу магістратури) денної форми навчання актуальних питань правового регулювання податкових відносин. «Податковий юрист» – це курс, що передбачає вивчення питань правового регулювання податкової системи України, механізму трансфертного ціноутворення, адміністрування податків і зборів, відповідальності за порушення податкового законодавства, податкового планування, міжнародного податкового права і податкового права Європейського Союзу тощо. Він спрямований на отримання студентами навичок розв’язання податкових конфліктів та вміння вибудовувати ефективну правову позицію; знань з податкового планування, тобто те, яким чином організувати бізнес із найбільш сприятливими податковими наслідками; знань стосовно визначення способів захисту інтересів як держави, так і платників податків та ін.

Особливим завданням, що ставиться перед програмою, є фундаментальна освітня підготовка як з теорії податкового права, так і практики застосування податкового законодавства. Окрім того, програма «Податковий юрист» синтезує: актуальні світові тенденції глобалізації економічної діяльності та руйнування кордонів у бізнесі; вузьку спеціалізацію фахівців, що наближує вищу освіту до практики.

№	Назва дисципліни	Лекції (годин)	Практичні заняття	Самостійна робота	Усього (годин)
1	Правове регулювання податкової системи України (іспит)	20	24	32	76
2	Митні платежі (залік)	6	6	16	28
3	Трансфертне ціноутворення (залік)	10	10	22	42
4	Адміністрування податків, зборів (обов'язкових платежів) (іспит)	16	16	30	62
5	Податкові спори (залік)	10	12	30	52
6	Відповідальність за порушення податкового законодавства (іспит)	8	8	20	36
7	Міжнародне податкове право (іспит)	14	14	30	58
8	Податкове право Європейського Союзу (залік)	12	14	26	52
9	Податкове планування (залік)	8	8	20	36
10	Документальне забезпечення адміністрування податків та зборів (залік)	0	12	24	36
	Усього (годин)	104	124	250	478

1. Правове регулювання податкової системи України

Навчальна дисципліна «Правове регулювання податкової системи України» розрахована на отримання студентами знань у сфері податкового права, надає можливість глибоко і всебічно дослідити ефективність правового регулювання податкових відносин. Правове регулювання податкової системи України протягом останніх років зазнало суттєвих змін, що пов'язано переважно з кодифікацією податкового законодавства. Результатом проведення даної кодифікації стало прийняття наприкінці 2010 року Податкового кодексу України, який комплексно та системно регулює відносини щодо встановлення податків та зборів на території України, їх сплати, ведення податкового обліку, надання податкової звітності та ін. Головна мета курсу полягає у переконанні, зіставленні, аналізі та всебічному дослідженні теоретичних та практичних питань стосовно побудови податкової системи, функціонування окремих її структурних елементів.

Матеріал курсу передбачає поглиблене вивчення побудови правових механізмів кожного податку або збору. У курсі йдеться про міжінституціональне значення податкової системи, що функціонує на межі податкового та бюджетного права, передбачає закріплення конкретних податків і зборів за бюджетами відповідного рівня. Тематика курсу також передбачає висвітлення основних тенденцій розвитку регулювання податкової системи, а також визначення ролі держави в регулюванні податкових відносин в умовах кардинальної трансформації податкового законодавства.

При вивченні дисципліни студенти повинні:

знати поняття та ознаки податкової системи та податку, принципи та функції податку; співвідношення податку, збору й мита, класифікацію платежів; сукупність податків та зборів (обов'язкових платежів), що сплачуються на території України; основні, додаткові та факультативні елементи їх правових механізмів;

уміти розрізняти види обов'язкових платежів, що складають податкову систему України, застосовувати на практиці отримані знання та навички, орієнтуватися у нормах податкового законодавства.

Форма контролю: іспит.

1.1. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Тема	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Усього годин
1	Податковий обов'язок. Поняття та значення податкової системи	4	4	12	20
2	Поняття та ознаки податку. Правовий механізм податку та його елементи	8	8	18	34
3	Прибуткове оподаткування в Україні	4	4	4	12
4	Правове регулювання майнових податків в Україні	2	2	2	6
5	Правове регулювання непрямомого оподаткування в Україні	4	4	4	12
6	Загальнодержавні збори та інші обов'язкові платежі в Україні	4	4	4	12
7	Правове регулювання місцевих податків та зборів	2	2	2	6
8	Спеціальні податкові режими	4	4	4	12
	Усього	32	32	50	114

1.2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ»

І. Податковий обов'язок.

Поняття та значення податкової системи

Поняття та зміст податкового обов'язку. Податковий обов'язок у широкому та вузькому значенні. Податкове зобов'язання. Грошове зобов'язання.

Умови виникнення, зміни та припинення податкового обов'язку. Поняття податкової адреси. Виконання податкового обов'язку. Момент припинення обов'язку по сплаті податків та зборів. Строки давності та порядок їх застосування.

Поняття податкової системи України. Типи та особливості податкових систем. Поняття та рівні податкового тиску. Основні засади встановлення податків та зборів. Повноваження Верховної Ради України, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, сільських, селищних та міських рад щодо податків та зборів.

II. Поняття та ознаки податку. Правовий механізм податку та його елементи

Поняття податку та збору. Ознаки податку. Принципи та функції податку. Співвідношення податку, збору та мита. Класифікація податків та зборів. Загальнодержавні податки та збори. Місцеві податки та збори. Спеціальні податкові режими. Правовий механізм податку. Основні, додаткові та факультативні елементи правового механізму податку.

Місце платника податків у системі суб'єктів податкових правовідносин. Обов'язки та права платників податків. Фізичні особи як платники податків. Юридичні особи як платники податків. Самозайнята особа. Поняття податкового резидента та податкового нерезидента. Правовий статус податкових агентів. Поняття пов'язаних осіб. Поняття та рівні представництва в податковому праві. Законне та уповноважене представництво платника податку. Поняття та види об'єктів оподаткування. Методи визначення об'єктів оподаткування. Поняття ставки податку. Класифікація ставок оподаткування. Гранична ставка податку. Абсолютна та відносна ставки податку.

Поняття предмету оподаткування. Співвідношення об'єкта і предмета оподаткування. База оподаткування. Одиниця виміру бази оподаткування. Визначення бази оподаткування. Методи визначення та порядок застосування звичайної ціни. Поняття та види податкових періодів. Методи оподаткування. Обчислення податку. Визначення сум податкових та грошових зобов'язань. Порядок сплати податків та зборів. Джерела сплати грошових зобов'язань. Строки сплати податку та збору. Поняття податкової звітності. Види податкових документів. Строки зберігання податкової звітності. Особи, відповідаль-

ні за складання податкової звітності. Поняття та система податкових пільг. Види та форми податкових пільг.

III. Прибуткове оподаткування

Правова природа прибуткових податків. Види прибуткових податків.

Місце податку на прибуток підприємств у податковій системі України. Основні елементи податкового механізму податку на прибуток: платник, об'єкт, ставка. Поняття та норми амортизації. Додаткові елементи правового механізму податку на прибуток.

Місце податку на доходи фізичних осіб у податковій системі України. Основні елементи податку на доходи фізичних осіб: платник, об'єкт, ставка. Додаткові елементи правового механізму податку на доходи фізичних осіб: пільги, знижка, обчислення, сплата та порядок подання річної податкової декларації. Особливості оподаткування доходів, отриманих фізичною особою, яка проводить незалежну професійну діяльність. Особливості оподаткування доходів, отриманих фізичною особою – підприємцем.

IV. Правове регулювання майнових податків в Україні

Зміст майнових податків. Види майнових податків.

Місце плати за землю у податковій системі України. Основні елементи правового механізму плати за землю: платник, об'єкт, ставка. Додаткові елементи правового механізму податку за землю: податкові пільги, порядок обчислення та сплати податку на землю, податковий період, порядок зарахування до бюджетів плати за землю. Орендна плата.

Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки як майновий місцевий податок. Основні елементи правового механізму податку на нерухоме майно: платник, об'єкт, ставка. Додаткові елементи правового механізму податку на нерухоме майно: податкові пільги, порядок обчислення та сплати.

V. Правове регулювання непрямого оподаткування в Україні

Зміст непрямих податків та їх місце в податковій системі України. Особливості непрямого оподаткування. Види непрямих податків.

Зміст податку на додану вартість. Основні елементи правового механізму податку на додану вартість: платник, об'єкт, ставка. Реєстрація осіб як платників податку на додану вартість. Додаткові елементи правового механізму податку на додану вартість. Поняття та зміст податкового кредиту. Бюджетне відшкодування. Податкова накладна.

Акцизний податок. Визначення акцизного податку та підакцизних товарів. Основні елементи правового механізму акцизного податку. Додаткові елементи правового механізму акцизного податку. Акцизні склади.

VI. Загальнодержавні збори та інші обов'язкові платежі в Україні

Класифікація загальнодержавних зборів та інших обов'язкових платежів в Україні. Місце екологічного податку в податковій системі України. Основні та додаткові елементи правового механізму екологічного податку.

Система загальнодержавних зборів та підстави їх класифікації. Збір за першу реєстрацію транспортного засобу. Основні та додаткові елементи правового механізму збору за першу реєстрацію транспортного засобу. Збір за користування радіочастотним ресурсом України. Збір за спеціальне використання води. Збір за спеціальне використання лісових ресурсів.

Плата за користування надрами. Рентна плата за транспортування нафти та нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами природного газу та аміаку територією України.

VII. Правове регулювання місцевих податків та зборів

Принципи формування системи місцевих податків і зборів. Місце місцевих податків та зборів у податковій системі України. Класифікація місцевих податків та зборів.

Основні та додаткові елементи правових механізмів місцевих податків та зборів. Збір за місця для паркування транспортних засобів. Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності. Туристичний збір.

VIII. Спеціальні податкові режими

Поняття загального та спеціального податкового режиму, їх співвідношення. Правова природа спеціальних податкових режимів.

Поняття спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності. Співвідношення спрощеної системи оподаткування із загальною системою оподаткування. Правове регулювання спрощеної системи оподаткування: платник, об'єкт, ставка, обчислення та сплата єдиного податку.

Місце фіксованого сільськогосподарського податку у податковій системі України. Порядок набуття і скасування статусу платника податку. Основні та додаткові елементи правового механізму фіксованого сільськогосподарського податку.

Збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну і теплову енергію, крім електроенергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установами. Збір у вигляді надбавки до діючого тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності. Особливості оподаткування платників податків в умовах дії угоди про розподіл продукції. Порядок оподаткування інвестора під час виконання угоди про розподіл продукції.

1.3. ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙ

Лекція 1. Податковий обов'язок

1. Поняття податкового обов'язку.
2. Виникнення, зміна та припинення податкового обов'язку.
3. Виконання податкового обов'язку.

Лекція 2. Зміст податкової системи. Поняття та рівні податкового тиску

1. Поняття податкової системи.
2. Класифікація податкових систем.
3. Поняття та рівні податкового тиску.
4. Основні засади встановлення податків та зборів.

Лекція 3. Поняття та ознаки податку

1. Поняття та ознаки податку, збору, інших загальнообов'язкових платежів.

2. Функції податків та зборів.
3. Класифікація податків та зборів.

Лекція 4. Правовий механізм податку. Основні його елементи

1. Структура правового механізму податку, групи його елементів.
2. Платник податку, податковий агент, представник платника.
3. Об'єкт оподаткування.
4. Податкова ставка.

Лекція 5. Додаткові елементи правового механізму податку

1. Підвиди додаткових елементів податку: обов'язкові елементи та факультативні.
2. Обов'язкові елементи правового механізму податку, що деталізують основні.
3. Обов'язкові елементи правового механізму податку, що мають самостійне значення.

Лекція 6. Прибуткове оподаткування. Податок на доходи фізичних осіб

1. Місце податку на доходи фізичних осіб у податковій системі України.
2. Основні елементи правового механізму податку на доходи фізичних осіб.
3. Додаткові елементи правового механізму податку на доходи фізичних осіб, що деталізують основні.
4. Додаткові елементи правового механізму податку на доходи фізичних осіб, що мають самостійне значення.

Лекція 7. Прибуткове оподаткування. Податок на прибуток підприємств

1. Місце податку на прибуток підприємств у податковій системі України.
2. Основні елементи правового механізму податку на прибуток підприємств.
3. Додаткові елементи правового механізму податку на прибуток підприємств, що деталізують основні.

4. Додаткові елементи правового механізму податку на прибуток підприємств, що мають самостійне значення.

Лекція 8. Правове регулювання майнових податків в Україні

1. Загальна характеристика майнових податків.
2. Місце плати за землю у податковій системі України.
3. Основні елементи правового механізму плати за землю.
4. Додаткові елементи правового механізму плати за землю, що деталізують основні.
5. Додаткові елементи правового механізму плати за землю, що мають самостійне значення.

Лекція 9. Правове регулювання непрямого оподаткування.

Податок на додану вартість

1. Загальна характеристика непрямих податків.
2. Місце податку на додану вартість у податковій системі України.
3. Основні елементи правового механізму податку на додану вартість.
4. Додаткові елементи правового механізму податку на додану вартість, що деталізують основні.
5. Додаткові елементи правового механізму податку на додану вартість, що мають самостійне значення.

Лекція 10. Правове регулювання непрямого оподаткування.

Акцизний податок

1. Місце акцизного податку у податковій системі України.
2. Основні елементи правового механізму акцизного податку.
3. Додаткові елементи правового механізму акцизного податку, що деталізують основні.
4. Додаткові елементи правового механізму акцизного податку, що мають самостійне значення.

Лекція 11. Загальнодержавні збори

1. Загальнодержавні збори в податковій системі України: місце та роль. Загальна характеристика природоресурсних платежів.
2. Місце екологічного податку в податковій системі України. Правове регулювання елементів його правового механізму.

3. Місце плати за користування надрами в податковій системі України. Правове регулювання елементів її правового механізму.

4. Місце збору за спеціальне використання води в податковій системі України. Правове регулювання елементів його правового механізму.

5. Місце збору за спеціальне використання лісових ресурсів у податковій системі України.

6. Місце збору за першу реєстрацію транспортного засобу в податковій системі України. Правове регулювання елементів його правового механізму.

7. Місце збору за користування радіочастотним ресурсом у податковій системі України. Правове регулювання елементів його правового механізму.

Лекція 12. Правове регулювання місцевих податків та зборів

1. Правові засади встановлення місцевих податків та зборів.
2. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.
3. Збір за місця для паркування транспортних засобів.
4. Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності.
5. Туристичний збір.

Лекція 13. Спеціальні податкові режими

1. Сутність та призначення спеціальних податкових режимів, становлення їх правового регулювання.

2. Місце єдиного податку у податковій системі України. Елементи його правового механізму.

3. Фіксований сільськогосподарський податок: основні та додаткові елементи його правового механізму.

4. Збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну і теплову енергію, крім електроенергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками: основні та додаткові елементи його правового механізму.

5. Збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності: основні та додаткові елементи його правового механізму.

1.4. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Податковий обов'язок

1. Поняття та зміст податкового обов'язку.
2. Умови виникнення, зміни та припинення податкового обов'язку.
3. Виконання податкового обов'язку.

Тема 2. Зміст податкової системи. Поняття та рівні податкового тиску

1. Поняття податкової системи України. Типи та особливості податкових систем.
2. Поняття та рівні податкового тиску.
3. Основні засади встановлення податків та зборів.

Тема 3. Поняття та ознаки податку

1. Поняття податку та збору.
2. Ознаки податку.
3. Функції податку.
4. Співвідношення податку, збору та мита.
5. Класифікація податків та зборів.
6. Загальнодержавні податки та збори.
7. Місцеві податки та збори.
8. Спеціальні податкові режими.

Тема 4. Правовий механізм податку та його елементи

1. Правовий механізм податку. Елементи правового механізму податку.
2. Місце платника податків у системі суб'єктів податкових правовідносин. Обов'язки та права платників податків.
3. Фізичні та юридичні особи як платники податків.
4. Самозайнята особа.
5. Правовий статус податкових агентів.
6. Поняття та рівні представництва в податковому праві.

7. Поняття та види об'єктів оподаткування.
8. Поняття ставки податку. Класифікація ставок оподаткування.
9. Поняття предмету одиниці і бази оподаткування.
10. Поняття та види податкових періодів.
11. Методи оподаткування. Обчислення податку.
12. Порядок сплати податків та зборів. Джерела сплати грошових зобов'язань.
13. Строки сплати податку та збору.
14. Поняття податкової звітності.
15. Поняття та система податкових пільг.

Тема 5. Прибуткове оподаткування в Україні

1. Правова природа прибуткових податків.
2. Місце податку на прибуток підприємств у податковій системі України.
3. Основні елементи податкового механізму податку на прибуток: платник, об'єкт, ставка.
4. Поняття та норми амортизації.
5. Додаткові елементи правового механізму податку на прибуток.
6. Місце податку на доходи фізичних осіб у податковій системі України.
7. Основні елементи податку на доходи фізичних осіб: платник, об'єкт, ставка.
8. Додаткові елементи правового механізму податку на доходи фізичних осіб: пільги, знижка, обчислення, сплата та порядок подання річної податкової декларації.
9. Особливості оподаткування доходів, отриманих фізичною особою, яка проводить незалежну професійну діяльність.
10. Особливості оподаткування доходів, отриманих фізичною особою – підприємцем.

Тема 6. Правове регулювання майнових податків в Україні

1. Зміст майнових податків.
2. Місце плати за землю у податковій системі України.
3. Елементи правового механізму плати за землю.
4. Орендна плата.
5. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки як майновий місцевий податок.

Тема 7. Правове регулювання непрямого оподаткування в Україні

1. Зміст непрямих податків та їх місце в податковій системі України.
2. Види непрямих податків.
3. Елементи правового механізму податку на додану вартість.
4. Акцизний податок та елементи його правового механізму.

Тема 8. Загальнодержавні збори та інші обов'язкові платежі в Україні

1. Місце екологічного податку в податковій системі України, елементи його правового механізму.
2. Система загальнодержавних зборів та підстави їх класифікації.
3. Збір за першу реєстрацію транспортного засобу.
4. Збір за користування радіочастотним ресурсом України.
5. Збір за спеціальне використання води, елементи його правового механізму.
6. Збір за спеціальне використання лісових ресурсів, елементи його правового механізму.
7. Плата за користування надрами.
8. Рентна плата за транспортування нафти та нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами природного газу та аміаку територією України.

Тема 9. Правове регулювання місцевих податків та зборів

1. Місце місцевих податків та зборів у податковій системі України.
2. Класифікація місцевих податків та зборів.
3. Збір за місця для паркування транспортних засобів, основні та додаткові елементи його правового механізму.
4. Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності, основні та додаткові елементи його правового механізму.
5. Туристичний збір, основні та додаткові елементи його правового механізму.

Тема 10. Спеціальні податкові режими

1. Правова природа спеціальних податкових режимів.
2. Поняття спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності.
3. Єдиний податок.
4. Фіксований сільськогосподарський податок.
5. Збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну і теплову енергію, крім електроенергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установами.
6. Збір у вигляді надбавки до діючого тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності.
7. Особливості оподаткування платників податків в умовах дії угоди про розподіл продукції.

1.5. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

1. Податкова система України: поняття та зміст.
2. Типи податкових систем.
3. Поняття та рівні податкового тиску.
4. Поняття та ознаки податку.
5. Функції податку.
6. Співвідношення податку, збору та мита.
7. Класифікація податків та зборів.
8. Пряме та непряме оподаткування в Україні.
9. Правовий механізм податку та його елементи.
10. Основні елементи правового механізму податку.
11. Додаткові елементи правого механізму податку.
12. Принципи податкового законодавства.
13. Поняття платника податків. Його обов'язки та права.
14. Податковий агент.
15. Податкове представництво.
16. Об'єкт оподаткування: поняття та види.
17. База оподаткування.
18. Правове регулювання ставок оподаткування
19. Податкові пільги.
20. Самозайнята особа як платник податків.

21. Обчислення і сплата податків та зборів.
22. Податковий обов'язок: поняття та зміст.
23. Виконання податкового обов'язку.
24. Правове регулювання податку на додану вартість.
25. Основні елементи правового механізму податку додану вартість.
26. Додаткові елементи правового механізму податку додану вартість.
27. Податковий кредит.
28. Податкова накладна.
29. Правове регулювання акцизного податку.
30. Основні елементи правового механізму акцизного податку.
31. Додаткові елементи правового механізму акцизного податку.
32. Правове регулювання податку на прибуток підприємств.
33. Основні елементи податку на прибуток підприємств.
34. Додаткові елементи податку на прибуток підприємств.
35. Податок на доходи фізичних осіб.
36. Основні елементи податку на доходи фізичних осіб.
37. Додаткові елементи податку на доходи фізичних осіб.
38. Екологічний податок.
39. Оподаткування землі в Україні.
40. Збір за першу реєстрацію транспортного засобу.
41. Правове регулювання загальнодержавних зборів.
42. Спеціальні податкові режими.
43. Особливості оподаткування платників податків в умовах дії угоди про розподіл продукції.
44. Спрощена система оподаткування, обліку та звітності.
45. Фіксований сільськогосподарський податок.
46. Система місцевих податків та зборів і принципи її формування.
47. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.
48. Збір за місця для паркування транспортних засобів.
49. Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності.
50. Туристичний збір.
51. Єдиний податок.

1.6. СПИСОК НОРМАТИВНИХ АКТІВ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – №30. – ст. 141.

2. Кучерявенко М. П. Податкове право : підруч. для студ. ВНЗ / М. П. Кучерявенко; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – Х. : Право, 2013. – 533 с. – Бібліогр.: с. 523 – [525] – укр.
3. Кучерявенко М. П. Податкові процедури: правова природа і класифікація : монографія. – К. : Алерта ; КНТ ; ЦУЛ, 2009. – 460 с.
4. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права: в 6 т. Т. 1: Генезис налогового регулирования: в 2 ч. Ч. 1. – Харьков : Легас, 2002. – 665 с.
5. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права: в 6 т. Т. 1: Генезис налогового регулирования: в 2 ч. Ч. 2. – Харьков : Легас, 2002. – 791 с.
6. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права: в 6 т. Т. 2: Введение в теорию налогового права. – Харьков : Легас, 2004. – 600 с.
7. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права: в 6 т. Т. 3: Учение о налоге. – Харьков : Легас ; Право, 2005. – 600 с.
8. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права: в 6 т. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. – Харьков : Право, 2007. – 536 с.
9. Очерки налогового-правовой науки современности / под общ. ред. Е. Ю. Грачевой и Н. П. Кучерявенко. – М. ; Харьков : Право, 2013. – 680 с.
10. Податковий кодекс України // Відом. Верхов. Ради України. – 2011. – № 13. – Ст. 112.
11. Податковий кодекс України : науково-практичний коментар : у 3 ч. / М. П. Кучерявенко, І. Л. Самсін, І. Х. Темкіжев та ін. ; за ред. М. П. Кучерявенка та І. Х. Темкіжева. – Х. : Право, 2012. – Ч. 1. – 810 с.
12. Податковий кодекс України : науково-практичний коментар : у 3 ч. / М. П. Кучерявенко, І. Л. Самсін, І. Х. Темкіжев та ін. ; за ред. М. П. Кучерявенка та І. Х. Темкіжева. – Х. : Право, 2012. – Ч. 2. – 826 с.
13. Податковий кодекс України : науково-практичний коментар : у 3 ч. / М. П. Кучерявенко, І. Л. Самсін, І. Х. Темкіжев та ін. ; за ред. М. П. Кучерявенка та І. Х. Темкіжева. – Х. : Право, 2012. – Ч. 3. – 608 с.
14. Головашевич О. О. Тенденції розвитку правового регулювання процедур визначення окремих елементів податку / О. О. Головашевич // Фін. право. – 2014. – № 1. – С. 14–16.

15. Гайдукевич Л. Електронний цифровий підпис: бухгалтерський і податковий облік / Л. Гайдукевич // Бухгалтер & Закон. – 2014. – 05. – № 19.
16. Шевчук Д. А. Оффшоры : инструменты налогового планирования и налоговой оптимизации / Д. А. Шевчук. – [Б. м. : б. в.]. – 168 с.
17. Михайлов В. В. Про загальні засади класифікації податкових платежів / В. В. Михайлов // Фін. право. – 2013. – №2. – С. 13–15.
18. Филина Ф. Н. Налоги и налогообложение в Российской Федерации : учеб. пособие / Ф. Н. Филина. – М. : ГроссМедиа : РОСБУХ, 2009. – 424 с. – (Бакалавр)
19. Гайдукевич Л. Яка система оподаткування краща для підприємця / Л. Гайдукевич // Бухгалтер & Закон. – 2014. – 06. – № 26.
20. Каламайко Н. Змінюємо систему оподаткування ФОП: перехід на ЄП / Н. Каламайко // Бухгалтер & Закон. – 2014. – 06. – № 26.
21. Нікуліна М. Міндоходів про орендну плату за землю / М. Нікуліна // Юрист & Закон. – 2014. – 06. – № 23.
22. Рибачок Н. П. Сучасні теоретичні та законодавчі основи екологічного оподаткування в Україні / Н. П. Рибачок // Фін. право. – 2013. – №4. – С. 15–19.
23. Музика-Стефанчук О. А. Принципи податкової системи держави : деякі аспекти формування / О. А. Музика-Стефанчук, А. О. Полянничко // Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. – Серія Право. – 2013. – Вип. 22. – Ч. II. – Т. 2. – С. 247–250.

2. Митні платежі

Навчальна дисципліна «Митні платежі» розрахована на отримання студентами знань з приводу платежів, що справляються при перетинанні митного кордону. Головна мета курсу полягає у переосмисленні, зіставленні, аналізі та всебічному дослідженні теоретичних та практичних питань стосовно сутності митних платежів, функціонування окремих їх структурних елементів.

Матеріал курсу передбачає поглиблене вивчення таких питань, як сутність митних платежів, їх склад, правовий механізм мита та податку тощо. У курсі йдеться про міжінституціональне значення низки платежів, що справляються при перетинанні митного кордону. Принциповою особливістю мита, що відрізняє його від усіх інших платежів, які складають податкову систему, є винятковий спосіб закріплення мита: воно включене до переліку загальнодержавних податків і зборів Податковим кодексом України, а його різновиди та механізм встановлено Митним кодексом. Окрім того, деякі особливості сплати акцизного податку та податку на додану вартість також встановлюються не Податковим, а Митним кодексом України.

При вивченні дисципліни «Митні платежі» студенти повинні:

знати поняття та ознаки мита, податку, принципи та функції цих платежів, співвідношення податку, збору й мита, елементи правового механізму мита, сукупність митних платежів, що сплачуються при перетинанні митного кордону України;

уміти розрізняти види платежів, що сплачуються при перетинанні митного кордону України; розрізняти сутність та призначення різних видів мита, застосовувати на практиці отримані знання та навички, орієнтуватися у нормах податкового та митного законодавства.

Форма контролю: залік.

2.1. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Тема	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Усього годин
1	Поняття митних платежів та їх місце в системі загальнообов'язкових платежів	2	2	4	8
2	Мито: сутність, різновиди, порядок справляння	2	2	6	10
3	Акцизний податок та податок на додану вартість: порядок сплати та оформлення при перетинанні митного кордону України	2	2	6	10
	Усього	6	6	16	28

2.2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МИТНІ ПЛАТЕЖІ»

I. Митні платежі та їх місце в системі загальнообов'язкових платежів. Правове регулювання мита

Митні платежів у системі загальнообов'язкових платежів. Особливості співвідношення норм Податкового та Митного кодексів України при регулюванні митних платежів. Юридичний та економічний аспект митного регулювання.

Поняття мита. Ознаки мита. Принципи та функції мита. Співвідношення податку, збору та мита. Класифікація мита. Ввізне мито. Вивізне мито. Сезонне мито. Особливі види мита: спеціальне, антидемпінгове, компенсаційне. Правовий механізм мита. Основні, додаткові та факультативні елементи правового механізму мита. Митний статус товарів. Оподаткування міжнародних поштових відправлень. Оподаткування особистих речей осіб, що перетинають митний кордон. Оподаткування несупроводжуваного багажу. Підстави для звіль-

нення від сплати митних платежів. Пропуск товарів через митний кордон України.

Єдиний митний тариф: поняття та значення.

Форми забезпечення сплати митних платежів фінансовою гарантією. Види фінансових гарантій. Визначення розміру фінансової гарантії. Гарантування сплати митних платежів на умовах міжнародних конвенцій.

II. Інші платежі, що справляються при перетинанні митного кордону України

Податки, що справляються при перетинанні митного кордону.

Регулювання процедур перетинання митного кордону, що є підставою для сплати податку на додану вартість. Особливості виконання обов'язків зі сплати податку на додану вартість, формування податкової звітності та обліку платників, обумовлені фактом перетинання митного кордону. Визначення основних та додаткових елементів правового механізму податку на додану вартість при перетинанні митного кордону товарами. Поняття та зміст податкового кредиту. Бюджетне відшкодування.

Акцизний податок. Регулювання процедур перетинання митного кордону, що є підставою для сплати акцизного податку. Особливості виконання обов'язків зі сплати акцизного податку, формування податкової звітності та обліку платників, обумовлені фактом перетинання митного кордону. Визначення основних та додаткових елементів механізму акцизного податку при перетинанні митного кордону.

2.3. ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙ

Лекція 1. Поняття митних платежів та їх місце в системі загальнообов'язкових платежів

1. Правова природа митних платежів.
2. Становлення правового регулювання митних платежів у сучасній Україні.

Лекція 2. Мито: сутність, різновиди, порядок справляння

1. Сутність мита як основного різновиду митних платежів.
2. Правове регулювання мита: особливості співвідношення норм Податкового та Митного кодексів України.

3. Різновиди мита. Підстави для виникнення обов'язку зі сплати мита.
4. Митні режими.
5. Порядок справляння мита. Митні склади.

Лекція 3. Акцизний податок та податок на додану вартість: особливості сплати при перетинанні митного кордону України

1. Підстави виникнення обов'язку зі сплати податку на додану вартість при перетинанні митного кордону.
2. Обчислення податку на додану вартість по операціях, пов'язаних із перетинанням митного кордону.
3. Сплата та складання звітності з податку на додану вартість по операціях, пов'язаних із перетинанням митного кордону.
4. Підстави виникнення обов'язку зі сплати акцизного податку при перетинанні митного кордону.
5. Обчислення акцизного податку по операціях, пов'язаних із перетинанням митного кордону.

2.4. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Поняття митних платежів та їх місце в системі загальнообов'язкових платежів

1. Правова природа митних платежів.
2. Становлення правового регулювання митних платежів у сучасній Україні.
3. Особливості співвідношення норм Податкового та Митного кодексів України стосовно регулювання митних платежів.

Тема 2. Мито: сутність, різновиди, порядок справляння.

1. Поняття мита, його ознаки та види.
2. Принципи та функції мита.
3. Класифікація мита.

Тема 3. Акцизний податок та податок на додану вартість: особливості сплати при перетинанні митного кордону України

1. Специфіка правового регулювання податку на додану вартість при перетинанні митного кордону.
2. Правове регулювання акцизного податку при перетинанні митного кордону: основні та додаткові елементи.

2.5. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

1. Співвідношення Податкового кодексу України та Митного кодексу України при регулюванні митних платежів.
2. Співвідношення податку, збору та мита.
3. Сутність та призначення мита.
4. Класифікація мита.
5. Митні органи.
6. Митний статус товарів.
7. Оподаткування міжнародних поштових відправлень.
8. Оподаткування особистих речей осіб, що перетинають митний кордон.
9. Оподаткування несупроводжуваного багажу.
10. Підстави для звільнення від сплати митних платежів.
11. Пропуск товарів через митний кордон України.
12. Ввізне мито.
13. Вивізне мито.
14. Сезонне мито.
15. Особливі види мита: спеціальне, антидемпінгове, компенсаційне.
16. Митна вартість товарів: поняття та визначення.
17. Єдиний митний тариф: поняття та значення.
18. Тарифні пільги (тарифні преференції).
19. Застосування тарифних квот при визначенні розміру митних платежів.
20. Підстави звільнення від оподаткування митом (податкові пільги).
21. Різновиди звільнення від оподаткування митом: умовне повне, умовне часткове, звільнення, що залежать від обраного митного режиму.
22. Виникнення, зміна та припинення обов'язку із сплати митних платежів.
23. Строки сплати (виконання обов'язку зі сплати) митних платежів.
24. Порядок і форми сплати митних платежів.
25. Повернення помилково та/або надміру сплачених сум митних платежів.
26. Форми забезпечення сплати митних платежів фінансовою гарантією. Види фінансових гарантій. Визначення розміру фінансової гарантії.

27. Гарантування сплати митних платежів на умовах міжнародних конвенцій.

2.6. СПИСОК НОРМАТИВНИХ АКТІВ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Кучерявенко М. П. Податкове право : підруч. для студ. ВНЗ / М. П. Кучерявенко; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – Х. : Право, 2013. – 533 с. – Бібліогр.: с. 523–[525] – укр.
3. Кучерявенко М. П. Податкові процедури: правова природа і класифікація : монографія / М. П. Кучерявенко. – К. : Алерта ; КНТ ; ЦУЛ, 2009. – 460 с.
4. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права: в 6 т. Т. 2: Введение в теорию налогового права. – Харьков : Легас, 2004. – 600 с.
5. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права: в 6 т. Т. 3: Учение о налоге. – Харьков : Легас ; Право, 2005. – 600 с.
6. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права: в 6 т. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. – Харьков : Право, 2007. – 536 с.
7. Кучерявенко Н. П. Налоговое право Украины : учебное пособие / под ред. Н. П. Кучерявенко. – Симферополь : ООО «Фирма «Салта ЛТД», 2012. – 476 с.
8. Очерки налогово-правовой науки современности / под общ. ред. Е. Ю. Грачевой и Н. П. Кучерявенко. – М. ; Харьков : Право, 2013. – 680 с.
9. Податковий кодекс України // Відом. Верхов. Ради України. – 2011. – № 13. – Ст. 112.
10. Митний кодекс України // Відом. Верхов. Ради України. – 2012. – № 44–48. – Ст. 552.
11. Податковий кодекс України : науково-практичний коментар : у 3 ч. / М. П. Кучерявенко, І. Л. Самсін, І. Х. Темкіжев та ін. ; за ред. М. П. Кучерявенка та І. Х. Темкіжева. – Х. : Право, 2012. – Ч. 1. – 810 с.
12. Податковий кодекс України : науково-практичний коментар : у 3 ч. / М. П. Кучерявенко, І. Л. Самсін, І. Х. Темкіжев та ін. ; за ред. М. П. Кучерявенка та І. Х. Темкіжева. – Х. : Право, 2012. – Ч. 2. – 826 с.

13. Беднарчук Г. Електронна митна декларація / Г. Беднарчук // Дебет-Кредит. – 2012. – 11. – № 45.
14. Беднарчук Г. Митна декларація – практичні нюанси / Г. Беднарчук // Дебет-Кредит. – 2012. – 10. – № 43.
15. Брюховицький В. Оформлення результатів митних перевірок / В. Брюховицький // Дебет-Кредит. – 2012. – 06. – № 24.
16. Бунчак Р. Порядок митного оформлення відповідно до нового Митного кодексу України / Р. Бунчак // Юрист & Закон. – 2012. – 10. – № 67.
17. Даниленко Є. Визначення митної вартості: судова практика ВСУ / Є. Даниленко // Юрист & Закон. – 2012. – 07. – № 44.
18. Злиденний Е. Новації митних режимів / Е. Злиденний // Юрист & Закон. – 2012. – 05. – № 29.
19. Рижикова О. Про переміщення громадянами валютних цінностей через митний кордон України / О. Рижикова // Бухгалтер & Закон. – 2013. – 02. – № 15.
20. Тодоренко І. Держмитслужба про новації Митного кодексу / І. Тодоренко // Юрист & Закон. – 2012. – 10. – № 67.

3. Трансфертне ціноутворення

Навчальна дисципліна «Трансфертне ціноутворення» розрахована на отримання студентами знань стосовно системи визначення звичайної ціни товарів та/або результатів робіт (послуг) в операціях між пов'язаними особами. Інститут трансфертного ціноутворення відносно новий для податкового законодавства, що є стандартом для податкового законодавства розвинених країн світу. Правове регулювання трансфертного ціноутворення спрямоване на мінімізацію можливих видатків взаємопов'язаних осіб; оптимізацію товарно-грошових потоків між ними і найбільш сприятливий у цілому розподіл доходів і капіталів. Це вимагає від держави визначення таких правил оподаткування операцій між пов'язаними особами у межах власної юрисдикції, що унеможливує недоотримання податкових надходжень, коли учасники міжнародних ділових операцій із використанням фактора пов'язаності між собою провадять необґрунтовані маніпуляції із цінами у своїх операціях за межами діапазону звичайних цін. Головна мета курсу полягає у переконанні, зіставленні, аналізі та всебічному дослідженні теоретичних та практичних питань трансфертного ціноутворення.

Матеріал курсу передбачає поглиблене вивчення таких питань, як пов'язані особи, принципи трансфертного ціноутворення, контрольовані операції, методи визначення звичайної ціни, складення та подання звітності для цілей податкового контролю, моніторинг цін тощо. У курсі йдеться про особливості здійснення та контролю за операціями між особами, в умовах впливу однієї сторони на діяльність іншої. Пропонується розгляд основних проблем, що виникають у процедурі визначення звичайних цін між пов'язаними особами. Тематика курсу також передбачає аналіз міжнародних актів у сфері трансфертного ціноутворення, законодавства зарубіжних країн, тенденцій розвитку трансфертного ціноутворення, а також визначення ролі держави в регулюванні трансфертного ціноутворення.

При вивченні дисципліни студенти повинні:

знати поняття пов'язаних осіб, принципи трансфертного ціноутворення, методик визначення звичайної ціни, порядок проведення податкового контролю та моніторингу за визначенням цін, порядок оскарження дій контролюючих органів під час визначення цін, основні положення законодавства про трансфертне ціноутворення основних податкових юрисдикцій;

уміти визначати контрольовані операції, застосовувати методи визначення ціни у контрольованих операціях, складати документацію (звіти) про контрольовані операції, оскаржувати дії контролюючих органів під час перевірки та моніторингу.

Форма контролю: залік.

3.1. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Тема	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Усього годин
1	Поняття та принципи трансфертного ціноутворення. Трансфертне ціноутворення в основних податкових юрисдикціях	2	4	8	14
2	Методика визначення та узгодження цін	2	2	6	10
3	Складення і подання документації про контрольовані операції	2	2	4	8
4	Контроль за трансфертним ціноутворенням. Особливості відповідальності платника	2	2	4	8
	Усього	8	10	22	40

3.2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТРАНСФЕРТНЕ ЦІНОУТВОРЕННЯ»

І. Поняття та зміст трансфертного ціноутворення

Законодавство про трансфертне ціноутворення. Податкова юрисдикція. Порівняльно-правовий аналіз законодавства про трансфертне

ціноутворення Україні та основних податкових юрисдикцій (Великобританія, Сполучені Штати Америки, Російська Федерація тощо). Пов'язані особи у податковому праві. Правовий статус великих платників податків як пов'язаних осіб. Особливості оподаткування пов'язаних осіб. Принципи трансфертного ціноутворення. Контрольовані операції. Зіставлення комерційних та фінансових умов операцій.

II. Методика визначення цін.

Звітність по контрольованим операціям

Методи визначення цін. Джерела інформації, що використовуються для визначення ціни в контрольованих операціях. Порівняльно неконтрольовані ціни. Ціни перепродажу. «Витрати плюс». Чистий прибуток. Розподілення прибутку. Ринковий діапазон цін. Ринковий діапазон рентабельності. Процедура узгодження цін. Договір про узгодження ціни.

Звітність про контрольовані операції. Порядок складення звіту про контрольовані операції. Особливості інформаційного обміну між платником і контролюючим органом. Подача звітності по контрольованим операціям. Порядок прийняття та оброблення звітів контролюючим органом.

III. Контроль та моніторинг за трансфертним ціноутворенням.

Відповідальність за порушення умов трансфертного ціноутворення

Податковий контроль за визначенням цін. Моніторинг цін у контрольованих операціях. Підстави проведення перевірки. Строки та порядок проведення перевірки. Складення акту про результати перевірки контрольованої перевірки. Прийняття податкового повідомлення-рішення за результатами перевірки контрольованої операції та особливості його оскарження. Відповідальність за порушення умов трансфертного ціноутворення.

3.3. ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙ

Лекція 1. Поняття та принципи трансфертного ціноутворення

1. Міжнародні акти у сфері трансфертного ціноутворення.
2. Правове регулювання трансфертного ціноутворення в Україні.

3. Особливості трансфертного ціноутворення в окремих країнах світу.
4. Поняття пов'язаних осіб. Великі платники податків як пов'язані особи.
5. Принципи трансфертного ціноутворення.
6. Визначення контрольованих операцій.
7. Порядок зіставлення комерційних та фінансових умов операцій.

Лекція 2. Методика визначення та узгодження цін

1. Методи визначення цін у контрольованих операціях і порядок їх обрання.
2. Джерела інформації для визначення ціни в контрольованих операціях.
3. Порядок розрахунку ринкового діапазону цін та ринковий діапазону рентабельності.
4. Правова регламентація процедури узгодження цін. Договір про узгодження цін.

Лекція 3. Складення і подання документації про контрольовані операції

1. Звітність про контрольовані операції.
2. Порядок складення звіту про контрольовані операції.
3. Особливості інформаційного обміну між платником і контролюючим органом.
4. Подача звітності по контрольованим операціям.
5. Порядок прийняття та оброблення звітів контролюючим органом.

Лекція 4. Контроль за трансфертним ціноутворенням. Особливості відповідальності платника

1. Податковий контроль за визначенням цін.
2. Моніторинг цін у контрольованих операціях.
3. Підстави, строки та порядок проведення перевірки.
4. Оформлення результатів перевірки контрольованих операцій.
5. Особливості оскарження рішень, прийнятих за результатами перевірки контрольованих операцій.

6. Відповідальність за порушення умов трансфертного ціноутворення.

3.4. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Поняття та принципи трансфертного ціноутворення

1. Міжнародні акти у сфері трансфертного ціноутворення.
2. Правове регулювання трансфертного ціноутворення в Україні.
3. Особливості трансфертного ціноутворення в окремих країнах світу.
4. Поняття пов'язаних осіб. Великі платників податків як пов'язані особи.
5. Принципи трансфертного ціноутворення.
6. Визначення контрольованих операцій.
7. Порядок зіставлення комерційних та фінансових умов операцій.

Тема 2. Методика визначення та узгодження цін

1. Методи визначення цін у контрольованих операціях і порядок їх обрання.
2. Джерела інформації для визначення ціни в контрольованих операціях.
3. Метод порівняльно неконтрольовані ціни.
4. Метод ціни перепродажу.
5. Метод «Витрати плюс».
6. Метод чистого прибутку.
7. Метод розподілення прибутку.
8. Порядок розрахунку ринкового діапазону цін та ринкового діапазону рентабельності.
9. Правова регламентація процедури узгодження цін. Договір про узгодження цін.

Тема 3. Складення і подання документації про контрольовані операції

1. Звітність про контрольовані операції.
2. Порядок складення звіту про контрольовані операції.
3. Особливості інформаційного обміну між платником і контролюючим органом.
4. Подача звітності по контрольованим операціям.

5. Порядок прийняття та оброблення звітів контролюючим органом.

Тема 4. Контроль за трансфертним ціноутворенням. Особливості відповідальності платника

1. Податковий контроль за визначенням цін.
2. Моніторинг цін у контрольованих операціях.
3. Підстави, строки та порядок проведення перевірки.
4. Оформлення результатів перевірки контрольованих операцій.
5. Особливості оскарження рішень, прийнятих за результатами перевірки контрольованих операцій.
6. Відповідальність за порушення умов трансфертного ціноутворення.

3.5. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

1. Правове регулювання трансфертного ціноутворення в Україні.
2. Поняття пов'язаних осіб.
3. Правовий статус великих платників податків як пов'язаних осіб.
4. Принципи трансфертного ціноутворення.
5. Визначення контрольованих операцій.
6. Порядок зіставлення комерційних та фінансових умов операцій.
7. Методи визначення цін у контрольованих операціях і порядок їх обрання.
8. Джерела інформації для визначення ціни в контрольованих операціях.
9. Метод порівняльно неконтрольовані ціни.
10. Метод ціни перепродажу.
11. Метод «Витрати плюс».
12. Метод чистого прибутку.
13. Метод розподілення прибутку.
14. Порядок розрахунку ринкового діапазону цін та ринкового діапазону рентабельності.
15. Правова регламентація процедури узгодження цін.
16. Договір про узгодження цін.
17. Звітність про контрольовані операції.
18. Порядок складення звіту про контрольовані операції.

19. Особливості інформаційного обміну між платником і контролюючим органом.
20. Подача звітності по контрольованим операціям.
21. Порядок прийняття та оброблення звітів контролюючим органом.
22. Податковий контроль за визначенням цін.
23. Моніторинг цін у контрольованих операціях.
24. Підстави проведення перевірки контрольованих операцій.
25. Строки та порядок проведення перевірки контрольованих операцій.
26. Оформлення результатів перевірки контрольованих операцій.
27. Особливості оскарження рішень, прийнятих за результатами перевірки контрольованих операцій.
28. Відповідальність за порушення умов трансфертного ціноутворення.
29. Міжнародні акти у сфері трансфертного ціноутворення.
30. Особливості трансфертного ціноутворення в окремих країнах світу.

3.6. СПИСОК НОРМАТИВНИХ АКТІВ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Податковий кодекс України // Відом. Верхов. Ради України. – 2011. – № 13. – Ст. 112.
2. Податковий кодекс України : науково-практичний коментар : у 3 ч. / М. П. Кучерявенко, І. Л. Самсін, І. Х. Темкіжев та ін. ; за ред. М. П. Кучерявенка та І. Х. Темкіжева. – Х. : Право, 2012. – Ч. 1. – 810 с.
3. Перелік спеціалізованих комерційних видань для цілей трансфертного ціноутворення: розпорядження Каб. Міністрів України від 23.10.2013 р. № 865-р // Офіц. вісн. України. – 2013. – 87. – Ст. 3223.
4. Про затвердження переліку джерел інформації про ринкові ціни для цілей трансфертного ціноутворення : розпорядження Каб. Міністрів України від 23.10.2013 р. № 866-р // Офіц. вісн. України. – 2013. – 87. – Ст. 3224.
5. Про затвердження переліку держав (територій), у яких ставки податку на прибуток (корпоративний податок) на 5 і більше відсоткових пунктів нижчі, ніж в Україні: розпорядження Каб. Міністрів України від 25.12.2013 р. № 1042-р // Офіц. вісн. України. – 2014. – № 4. – Ст. 116.

6. Про затвердження Узагальнюючої податкової консультації з окремих питань застосування норм податкового законодавства щодо трансфертного ціноутворення : наказ М-ва доходів і зборів України від 22.11.2013 р. № 699 // Вісн. М-ва доходів і зборів України. – 2013. – № 47.
7. Про затвердження форми та Порядку складання Звіту про контрольовані операції : наказ М-ва доходів і зборів України від 11.11.2013 р. № 699 // Офіц. вісн. України. – 2014. – № 5. – Ст. 150.
8. Про заповнення звітності : лист М-ва доходів і зборів України від 07.03.2014 р. № 5699/7/99-99-19-03-01-17 // Вісн. М-ва доходів і зборів України. – 2014. – № 11.
9. Щодо господарських операцій, які визнаються контрольованими : лист Голов. упр. М-ва доходів і зборів у Київ. обл. від 07.02.2014 р. № 295/10/00-36-15-07 // Бизнес – Бухгалтерия. Право. Налоги. Консультации. – 2014. – № 12.
10. Щодо визначення договору купівлі-продажу контрольованою операцією : лист Голов. упр. М-ва доходів і зборів у Сум. обл. від 07.02.2014 р. № 2159/10/18-28-15-01-46 // Бизнес – Бухгалтерия. Право. Налоги. Консультации. – 2014. – № 12.
11. Голошевич И. Контролируемые операции: критерии трансфертного ценообразования / И. Голошевич // Бухгалтерия. – 2014. – № 12. – С. 29–32.
12. Кушина Е. Отчет о контролируемых операциях – 2013, или Первая фотография в стиле ню // Бухгалтерия. – 2014. – № 12. – С. 33–38.
13. Голошевич И. Контролируемые операции: самостоятельная и прочие корректировки // Бухгалтерия. – 2014. – № 12. – С. 39–41.
14. Товкун А. Рыночная цена в контролируемых операциях: сопоставимость коммерческих и финансовых условий / А. Товкун, Я. Котляр // Бухгалтерия. – 2014. – № 12. – С. 42–43.
15. Дешунин С. Связанные лица в рамках трансфертного ценообразования / С. Дешунин, Т. Старцева // Бухгалтерия. – 2014. – № 12. – С. 44–46.
16. Ефимов А. Трансфертные цены: налоговый контроль и ответственность / А. Ефимов // Бухгалтерия. – 2014. – № 12. – С. 47–49.

17. Голошевич И. Контролируемые операции: критерии, корректировки, отчетность / И. Голошевич // Бухгалтерия. – 2013. – № 33. – С. 56–57.
18. Голошевич И. Обычная цена: вхождение в эпоху... трансфертного ценообразования / И. Голошевич // Бухгалтерия. – 2013. – № 51–52. – С. 25.
19. Товкун А. Методы трансферного ценообразования: особенности применения / А. Товкун, Я. Котляр // Бухгалтерия. – 2013. – № 50. – С. 45–47.
20. Голошевич И. Трансфертные цены: украинское разочарование / И. Голошевич // Бухгалтерия. – 2013. – № 50. – С. 48–50.
21. Голошевич И. Трансфертное ценообразование: фискальные традиции в новом формате / И. Голошевич // Бухгалтерия. – 2013. – № 33. – С. 56–57.
22. Клуныко А. Опережая Кабмин, или Перечень «льготных» стран для трансфертного ценообразования / А. Клуныко // Бухгалтерия. – 2013. – № 36. – С. 65–67.
23. Голошевич И. Обычная – для избранных, справедливая – для всех? / И. Голошевич // Бухгалтерия. – 2013. – № 38. – С. 61–64.
24. Дробоття С. НДС и обычная цена: размышления о... базе налогообложения / С. Дробоття // Бухгалтерия. – 2013. – № 38. – С. 65–67.
25. Клуныко А. Трансфертное ценообразование: обновленный перечень «льготных» стран для трансфертного ценообразования / А. Клуныко // Бухгалтерия. – 2013. – № 49. – С. 58–59.
26. Тимченко Г. Н. Школа трансфертного ценообразования / Г. Н. Тимченко // Налоговед. – 2013. – № 13. – С. 25–35.
27. Шинкаренко И. В. Трансфертное ценообразование в России и Украине: основные различия / И. В. Шинкаренко // Налоговед. – 2014. – № 1. – С. 45–52.

4. Адміністрування податків, зборів, платежів

Навчальна дисципліна «Адміністрування податків, зборів, платежів» розрахована на отримання студентами знань у сфері правового регулювання справляння та стягнення податків і зборів, надає можливість глибоко і всебічно дослідити ефективність правового регулювання податкових відносин. Головна мета курсу полягає у переконанні, зіставленні, аналізі та всебічному дослідженні теоретичних та практичних питань стосовно адміністрування податків, зборів, платежів в Україні.

Матеріал курсу передбачає поглиблене вивчення таких питань, як поняття, цілі, завдання і зміст адміністрування податків, зборів, платежів; поняття ті зміст податкового контролю; облік платників податків; інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів; погашення податкового боргу платників податків.

У курсі йдеться про організаційно-управлінську діяльність контролюючих органів, яка забезпечує застосування податково-правових норм, процедурне регулювання податкових відносин стосовно справляння та стягнення податків та зборів. Тематика курсу також передбачає висвітлення основних тенденцій розвитку податково-правових відносин.

При вивченні дисципліни студенти повинні:

знати й розуміти поняття адміністрування податків, зборів, платежів; систему органів адміністрування податків і зборів, контролюючих органів, органів стягнення; сутність податкової політики; поняття, види та методи податкового контролю; зміст інформаційно-аналітичної діяльності контролюючих органів; поняття та сутність обліку платників податків; погашення податкового боргу; усвідомлювати принципи, покладені в основу правового регулювання справляння та стягнення податків і зборів;

уміти використовувати на практиці набуті знання стосовно адміністрування податків і зборів (обов'язкових платежів), зокрема щодо процедур справляння та стягнення податків і зборів.

Форма контролю: іспит.

4.1. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Тема	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Усього годин
1	Поняття та зміст адміністрування податків, зборів, платежів	2	4	6	12
2	Податковий контроль	6	6	10	22
3	Облік платників податків	2	2	4	8
4	Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів	2	2	4	8
5	Погашення податкового боргу платників податків	4	4	6	14
	Усього	16	18	30	64

4.2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ, ЗБОРІВ, ПЛАТЕЖІВ»

І. Поняття та зміст адміністрування податків, зборів, платежів

Поняття і сутність адміністрування податків, зборів, платежів. Цілі і завдання адміністрування податків і зборів.

Предмет адміністрування податків, зборів, платежів. Співвідношення адміністрування податків, зборів, платежів і податкового адміністрування, податкової політики.

Адміністрування податків і зборів як правовий інститут. Адміністрування податків і зборів як вид правовідносин. Адміністрування податків і зборів як форма державного управління. Адміністрування податків і зборів як діяльність контролюючих органів.

Органи адміністрування податків, зборів, платежів. Контролюючі органи та органи стягнення.

Стадії адміністрування податків і зборів. Послідовність у здійсненні адміністрування податків і зборів.

Значення податкових консультацій в роботі контролюючих органів. Наслідки застосування податкових консультацій. Форми податкового консультування. Контрольно-аналітична робота із зверненнями платників податків. Податкове інформування.

II. Податковий контроль

Поняття та зміст податкового контролю. Принципи податкового контролю. Співвідношення податкового контролю та контролю за дотриманням податкового законодавства. Повноваження органів влади щодо здійснення податкового контролю. Способи здійснення податкового контролю.

Поняття податкової перевірки. Класифікація податкових перевірок. Камеральна перевірка. Документальна планова перевірка. Документальна позапланова перевірка. Документальна невізйна перевірка. Фактична перевірка.

Податкові ризики при плануванні перевірок. Складання плану графіка планових виїзних перевірок. Класифікація податкових ризиків. Умови та порядок допуску посадових осіб контролюючих органів до проведення перевірок.

Порядок та особливості проведення перевірок різних видів. Особливості перевірки операцій з обліку основних засобів і інших необоротних матеріальних активів. Особливості перевірки операцій з обліку нематеріальних активів. Особливості перевірки операцій з обліку виробничих запасів. Особливості перевірки операцій з обліку праці та її оплати. Особливості перевірки операцій з обліку коштів і розрахунків. Особливості перевірки операцій з обліку товарів, готової продукції, їх відвантаження і реалізації. Особливості перевірки операцій з обліку кредитів банку, позик, фінансових вкладень. Особливості перевірки операцій з обліку витрат на виробництво. Перевірка вірогідності відображення фінансових результатів у звітності.

Строки проведення перевірок. Матеріали, які є підставами для висновків під час проведення перевірок. Проведення експертизи під час здійснення податкового контролю. Оформлення результатів перевірок.

III. Облік платників податків

Загальні положення та особливості обліку платників податків. Порядок взяття на облік платників податків; внесення змін до облікових даних платників податків; підстави та порядок зняття з обліку платників податків. Відомості, що подаються для обліку платників податків контролюючим органам.

Взяття на облік фізичних осіб, юридичних осіб та відокремлених підрозділів юридичних осіб. Особливості обліку самозайнятих осіб.

Вимоги до відкриття та закриття рахунків платників податків у банках та інших фінансових установах.

Державний реєстр фізичних осіб – платників податків. Податковий номер платника податків.

IV. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів

Визначення інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності контролюючих органів. Податкова інформація. Збір податкової інформації. Витребування податкової інформації. Запит щодо податкової інформації. Отримання податкової інформації контролюючими органами. Зустрічні звірки як спосіб отримання податкової інформації. Порядок проведення зустрічних звірок.

Строки надання податкової інформації. Обробка та використання податкової інформації.

V. Погашення податкового боргу платників податків

Поняття податкового боргу. Строки давності та порядок їх застосування. Особливості погашення грошового зобов'язання або податкового боргу у випадку ліквідації чи реорганізації платника податків, та у разі смерті фізичної особи або визнання безвісно відсутнім чи недієздатним, а також неповнолітніх осіб.

Розстрочення та відстрочення грошового зобов'язання або податкового боргу платника податків. Безнадійний податковий борг. Списання безнадійного податкового боргу.

Гарантії забезпечення виконання обов'язку по сплаті податків та зборів. Податкова застава. Зміст податкової застави. Порядок виник-

нення та припинення податкової застави. Податковий керуючий. Продаж майна, що перебуває у податковій заставі.

Поняття адміністративного арешту майна. Підстави та порядок реалізації адміністративного арешту майна. Підтвердження обґрунтованості застосування адміністративного арешту майна. Повний та умовний адміністративний арешт майна. Арешт коштів на рахунках платника.

Зупинення видаткових операцій на рахунках платника у банку. Підстави та порядок зупинення видаткових операцій на рахунках платника у банку.

Пеня. Початок строків нарахування пені. Зупинення строків нарахування пені. Закінчення строків нарахування пені. Розмір пені та порядок її обчислення.

4.3. ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙ

Лекція 1. Поняття та зміст адміністрування податків, зборів, платежів

1. Поняття і сутність адміністрування податків, зборів, платежів.
2. Органи адміністрування податків, зборів, платежів та їх правовий статус.
3. Стадії адміністрування податків і зборів.

Лекція 2. Податковий контроль

1. Поняття податкового контролю.
2. Принципи податкового контролю.
3. Види податкового контролю. Способи податкового контролю.
4. Поняття, види та порядок проведення податкових перевірок.

Лекція 3. Облік платників податків

1. Загальні положення та особливості обліку платників податків.
2. Реєстрація платників податків.
3. Внесення змін до облікових даних платників податків.
4. Зняття з обліку платників податків у контролюючих органах.

Лекція 4. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів

1. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів: зміст і особливості.

2. Податкова інформація: поняття і порядок отримання.
3. Зустрічні звірки у системі заходів інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності контролюючих органів.

Лекція 5. Погашення податкового боргу платників податків

1. Поняття, види та джерела погашення податкового боргу.
2. Податкова застава.
3. Адміністративний арешт майна.
4. Зупинення видаткових операцій на рахунках платника у банку.
5. Пеня.

4.4. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Поняття та зміст адміністрування податків, зборів, платежів

1. Поняття і сутність адміністрування податків, зборів, платежів.
2. Органи адміністрування та їх правовий статус.
3. Стадії адміністрування податків і зборів.

Тема 2. Податковий контроль

1. Поняття і принципи податкового контролю.
2. Види податкового контролю. Способи податкового контролю.
3. Податкова перевірка: поняття, види та порядок проведення.

Тема 3. Облік платників податків

1. Загальні положення та особливості обліку платників податків.
2. Етапи обліку платників податків.

Тема 4. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів

1. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів: зміст і особливості.
2. Податкова інформація: поняття і порядок отримання.
3. Зустрічні звірки як спосіб отримання податкової інформації.

Тема 5. Погашення податкового боргу платників податків

1. Податковий борг: поняття, види та джерела погашення.

2. Податкова застава як захід забезпечення виконання обов'язку зі сплати податків і зборів.
3. Адміністративний арешт майна як винятковий спосіб забезпечення виконання обов'язків платника податків.
4. Зупинення видаткових операцій на рахунках платника у банку.
5. Пеня: поняття, порядок нарахування та сплати.

4.5. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

1. Поняття і сутність адміністрування податків, зборів, платежів.
2. Органи адміністрування податків, зборів та їх правовий статус.
3. Контролюючі органи та органи стягнення.
4. Стадії адміністрування податків, зборів, платежів.
5. Податкові консультації в роботі контролюючих органів.
6. Поняття та зміст податкового контролю. Принципи податкового контролю.
7. Способи здійснення податкового контролю.
8. Поняття податкової перевірки.
9. Класифікація податкових перевірок.
10. Камеральна перевірка.
11. Документальна планова перевірка.
12. Документальна позапланова перевірка.
13. Документальна невізсна перевірка.
14. Фактична перевірка.
15. Оформлення результатів податкових перевірок.
16. Загальні положення та особливості обліку платників податків.
17. Порядок взяття на облік платників податків.
18. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів.
19. Податкова інформація.
20. Збір податкової інформації.
21. Зустрічні звірки як спосіб отримання податкової інформації.
22. Погашення податкового боргу платників податків.
23. Поняття податкового боргу.
24. Строки давності та порядок їх застосування.
25. Розстрочення та відстрочення грошового зобов'язання або податкового боргу платника податків.

26. Безнадійний податковий борг.
27. Гарантії забезпечення виконання обов'язку по сплаті податків та зборів.
28. Податкова застава.
29. Адміністративний арешт майна.
30. Арешт коштів на рахунках платника.
31. Зупинення видаткових операцій на рахунках платника у банку.
32. Правова природа пені.

4.6. СПИСОК НОРМАТИВНИХ АКТІВ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Деякі питання реалізації статті 95 Податкового кодексу України : постанова Каб. Міністрів України від 29 груд. 2010 р. № 1244 [Електронний ресурс]. – Верхов. Рада України (офіц. сайт). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Дуравкін П. М. Забезпечення виконання податкового обов'язку: монографія / П. М. Дуравкін. – Х. : Право, 2013. – 192 с.
3. Інформаційний лист Вищого адміністративного суду України від 4 трав. 2012 № 1198/12/12- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.vasu.gov.ua/ua/generalization_court_practice.html?_m=publications&_t=rec&id=2287.
4. Інформаційний лист Вищого адміністративного суду України від 29 квіт. 2013 р. № 642/12/13-1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://vasu.gov.ua/ua/generalization_court_practice.html?_m=publications&_t=rec&id=2854.
5. Кодекс адміністративного судочинства України // Відом. Верхов. Ради України. – 2005. – № 35–36, № 37. – Ст. 446.
6. Криницький І. Є. Теоретичні проблеми податкового процесу: монографія / І. Є. Криницький. – Х. : Право, 2009. – 320 с.
7. Кучерявенко М. П. Податкові процедури; правова природа і класифікація : монографія / М. П. Кучерявенко. – К. : Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. – 460 с.
8. Кучерявенко Н. П. Курс податкового права : в 6 т. – [Т. II: Введення в теорію податкового права]. – Харків : Легас ; Право. – 2004. – 600 с.
9. Кучерявенко Н. П. Курс податкового права : в 6 т. – [Т. III: Учення о податку]. – Харків : Легас; Право, – 2005. – 600 с.
10. Лист Національного банку з питань роз'яснення нового законо-

- давства від 4 берез. 2011 р. № 25–111/523–3297 [Електронний ресурс]. – Верхов. Рада України (офіц. сайт). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
11. Лист Вишого адміністративного суду України від 2 лют. 2011 р. № 149/11/13–11 [Електронний ресурс]. – Верхов. Рада України (офіц. сайт). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
  12. Маринчак Н. Є. Деякі питання регулювання засобів забезпечення виконання податкового обов'язку у рішеннях Конституційного Суду України / Н. Є. Маринчак // Акт. проблеми права: теорія і практика : зб. наук. пр. – Луганськ : Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля, 2013. – № 26. – С. 371–378.
  13. Маринчак Н. Є. Інститут забезпечувальних заходів у податковому праві: сучасні проблеми та перспективи вдосконалення / Н. Є. Маринчак // Право та державне управління : зб. наук. пр. – 2012. – № 2. – С. 63–66.
  14. Податковий кодекс України // Відом. Верхов. Ради України. – 2011. – № 13–14, 15–16, 17. – Ст. 112.
  15. Порядок застосування адміністративного арешту майна платника податків : затв. наказом М-ва доходів і зборів України від 10 жовт. 2013 р. № 568 [Електронний ресурс]. – Верхов. Рада України (офіц. сайт). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
  16. Порядок застосування податкової застави органами доходів і зборів : затв. наказом М-ва доходів і зборів України від 10 жовт. 2013 р. № 572 [Електронний ресурс]. – Верхов. Рада України (офіц. сайт). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
  17. Про затвердження Інструкції про порядок нарахування та погашення пені за платежами, що контролюються органами державної податкової служби : наказ Держ. податк. адмін. України від 17 груд. 2010 р., № 953 [Електронний ресурс]. – Верхов. Рада України (офіц. сайт). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
  18. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні : Закон України від 12.07.2001 р. № 2658-III // Офіц. вісн. України. – 2001. – № 34. – Ст. 1577.
  19. Рішення Конституційного Суду України від 12 червня 2012 року за № 13-рп/2012 у справі за конституційним поданням 53 народ-

- них депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Податкового кодексу України [Електронний ресурс]. – Верхов. Рада України (офіц. сайт). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
20. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 48 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень пункту 1.17 статті 1, статті 8 Закону України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами» (справа про податкову заставу) від 24.03.2005 р. №2-рп/2005 // Офіц. вісн. України. – 2005. – № 13. – Ст. 674.
  21. Тильчик О. В. Визначення, види та підстави застосування адміністративного арешту майна платника податків / О. В. Тильчик // Право та упр. – 2011. – № 3.
  22. Чубар Т. Окремі аспекти підтвердження обґрунтованості адміністративного арешту майна платника податків, зокрема, і щодо якого відкрито провадження у справі про банкрутство / Т. Чубар // Вісн. Вищ. адм. суду України. – 2011. – № 2. – С 62–71.
  23. Яцюк О. В. Податкова застava та застava майна як спосіб забезпечення виконання податкового обов'язку за законодавством країни та Російської федерації (порівняльно-правове дослідження) / О. В. Яцюк // Часоп. Київ. ун-ту права. – 2010. – № 1.
  24. Про затвердження Порядку періодичного подання інформації органам державної податкової служби та отримання інформації зазначеними органами за письмовим запитом : постанова Каб. Міністрів України від 27 груд. 2010 р. № 1245 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1245-2010-%EF&new=1>.
  25. Про внесення змін до Методичних рекомендацій щодо організації та проведення органами державної податкової служби зустрічних звірок, затверджених наказом ДПА України від 22.04.2011 р. № 236 : наказ Держ. податк. служби від 10.05.2012, № 390 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://document.ua/provnesennja-zmin-do-metodichnih-rekomendacii-shodo-organiz-doc104798.html>.

26. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації та проведення органами державної податкової служби зустрічних звірок : наказ Держ. податк. адмін. України від 22.04.2011 №236 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1008.10661.2&nobreak=1>.
27. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо складання плану-графіка проведення документальних планових перевірок суб'єктів господарювання : наказ Держ. податк. адмін. України від 01.04.2011 № 190 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://document.ua/pro-zatverdzhennja-metodichnih-rekomendacii-shodo-skladannja-doc55698.html>.
28. Про затвердження Національного плану дій з поліпшення адміністрування податків : Розпорядження Каб. Міністрів України від 14.10.2009 № 1217-р // Уряд. кур'єр. – 2009. – № 191.
29. Про затвердження Порядку обліку платників податків і зборів : наказ М-ва фінансів України від 09.12.2011 № 1588 // Офіц. вісн. України. – 2012. – № 1. – С. 870.
30. Про затвердження Порядку періодичного подання інформації органам державної податкової служби та отримання інформації зазначеними органами за письмовим запитом : постанова Каб. Міністрів України від 27.12.2010 № 1245 // Офіц. вісн. України. – 2011. – № 1. – С. 103.
31. Про затвердження Порядку подання органам державної податкової служби інформації про платників податків, об'єкти оподаткування та об'єкти, пов'язані з оподаткуванням, для забезпечення ведення їх обліку, а також обчислення та справляння податків і зборів : постанова Каб. Міністрів України від 21.12.2011 № 1386 // Офіц. вісник України. – 2012. – № 3. – С. 22.
32. Щодо окремих процедур погашення податкового боргу : лист Держ. податк. адмін. України від 24 січ. 2011 р. № 1611/7/24-0617 [Електронний ресурс]. – Верхов. Рада України (офіц. сайт). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

5. Податкові спори

Навчальна дисципліна «Податкові спори» розрахована на отримання студентами знань щодо порядку виникнення, розвитку і розв'язання спорів у сфері оподаткування. Переважна більшість податкових спорів має своїм логічним завершенням сплату (або несплату) грошових коштів у тому чи іншому вигляді до державного та/або місцевого бюджету. Це безпосередньо зачіпає інтереси як держави, територіальних громад, так і платників податків. Податкові спори виникають у правовому зв'язку як регулятивних, так і охоронних податкових правовідносин, коли між суб'єктами цих правовідносин наявні суперечності з приводу змісту, обсягу та порядку виконання податкового обов'язку. Головна мета курсу полягає у переосмисленні, зіставленні, аналізі та всебічному дослідженні теоретичних та практичних питань процедур вирішення податкових спорів.

Матеріал курсу передбачає поглиблене вивчення таких питань, як податковий конфлікт, податковий спір, види податкових спорів та особливості їх врегулювання, зміст юрисдикційних та доюрисдикційних процедур тощо. Пропонується розгляд основних проблем, що виникають при розгляді та вирішенні податкових спорів. Тематика курсу передбачає аналіз практики вирішення податкових спорів.

При вивченні дисципліни студенти повинні:

знати зміст податкового спору, етапи виникнення і вирішення податкових спорів, права та обов'язки контролюючих осіб у конфліктних правовідносинах, доюрисдикційних процедур розв'язання податкових спорів, юрисдикційних процедур розв'язання податкових спорів;

уміти представляти інтереси платників податків та контролюючих органів при вирішенні податкових спорів, оскаржувати рішення, дії та бездіяльність контролюючих органів та органів стягнення.

Форма контролю: залік.

5.1. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Тема	Лекції	Практичні заняття	Само-стійна робота	Усього годин
1	Теоретичні основи податкового конфлікту і податкового спору. Види податкових спорів	2	2	6	10
2	Правове регулювання оскарження рішень, дій та бездіяльності контролюючих органів	2	2	6	10
3	Вирішення податкових спорів в адміністративному порядку	2	4	8	14
4	Судовий порядок вирішення податкових спорів	4	4	10	18
	Усього	10	12	30	52

5.2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПОДАТКОВІ СПОРИ»

I. Правова природа податкового конфлікту і податкового спору

Інтерес у податково-правовому регулюванні. Конфліктність податкових відносин. Поняття податкового конфлікту. Етапи розвитку податкового конфлікту. Зміст податкового спору. Класифікація податкових спорів. Роль законодавства у виникненні податкових спорів. Рішення, що можуть бути оскаржені. Правові основи оскарження дій та бездіяльності контролюючих органів.

II. Вирішення податкових спорів в адміністративному порядку

Виникнення права на оскарження рішень контролюючого органу. Підстави оскарження рішень контролюючого органу. Строки адміністративного оскарження. Складення і подання скарг на рішення

контролюючого органу. Розгляд та прийняття рішення за результатами розгляду скарг платників податків. Доказування під час процедур адміністративного оскарження.

III. Судовий порядок вирішення податкових спорів

Юрисдикція адміністративних судів щодо вирішення податкових спорів. Підсудність податкових спорів. Форми звернення до суду з приводу податкових спорів. Позовна заява, її реквізити та порядок подачі. Подання як форма звернення податкових органів до суду. Обов'язок доказування в судових справах за участю податкових органів. Повноваження суду у процесі розгляду справа за участю податкових органів. Розгляд податкових спорів у судовому засіданні, в порядку письмового та скороченого провадження. Повноваження суду при вирішенні податкового спору. Принцип обов'язковості судових рішень у справах за участю податкових органів, його значення й проблемні питання реалізації.

5.3. ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙ

Лекція 1. Теоретичні основи податкового конфлікту і податкового спору. Види податкових спорів

1. Конфліктність податкових відносин.
2. Податковий спір як різновид податкового конфлікту. Етапи розвитку податкового конфлікту.
3. Зміст податкового спору.
4. Класифікація податкових спорів.
5. Роль законодавства у виникненні податкових спорів.

Лекція 2. Правове регулювання оскарження рішень, дій та бездіяльності контролюючих органів

1. Процедури оскарження у податково-правовому регулюванні.
2. Правові основи оскарження рішень контролюючих органів.
3. Правові основи оскарження дій та бездіяльності контролюючих органів.

Лекція 3. Вирішення податкових спорів в адміністративному порядку

1. Виникнення права на оскарження рішень, дій та бездіяльності контролюючого органу.

2. Підстави оскарження рішень контролюючого органу.
3. Строки адміністративного оскарження.
4. Складення і подання скарг на рішення, дії та бездіяльність контролюючого органу.
5. Доказування під час процедур адміністративного оскарження.

Лекція 4. Судовий порядок вирішення податкових спорів

1. Юрисдикція суду на вирішення податкового спору.
2. Форми звернення до суду з приводу податкових спорів.
3. Пред'явлення адміністративного позову.
4. Повноваження суду при вирішенні податкового спору.
5. Судове доказування.
6. Співвідношення прав платника податків і контролюючого органу.
7. Принцип обов'язковості судових рішень.

5.4. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Податковий конфлікт і податковий спір

1. Податковий спір як різновид податкового конфлікту. Етапи розвитку податкового конфлікту.
2. Зміст податкового спору.
3. Класифікація податкових спорів.
4. Роль законодавства у виникненні податкових спорів.

Тема 2. Правові основи, оскарження рішень, дій та бездіяльності контролюючих органів

1. Процедури оскарження у податково-правовому регулюванні.
2. Правові основи оскарження рішень контролюючих органів.
3. Правові основи оскарження дій контролюючих органів.
4. Правові основи оскарження бездіяльності контролюючих органів.

Тема 3. Адміністративний порядок вирішення податкового спору

1. Виникнення права на оскарження рішень, дій та бездіяльності контролюючого органу.
2. Підстави оскарження рішень контролюючого органу.
3. Строки адміністративного оскарження.

4. Складення і подання скарг на рішення, дії та бездіяльність контролюючого органу.

5. Доказування під час процедур адміністративного оскарження.

Тема 4. Судовий порядок вирішення податкового спору

1. Юрисдикція суду на вирішення податкового спору.

2. Форми звернення до суду з приводу податкових спорів.

3. Позовна заява, її реквізити та порядок подачі.

4. Подання як форма звернення податкових органів до суду.

5. Пред'явлення адміністративного позову.

6. Повноваження суду при вирішенні податкового спору.

7. Судове доказування.

8. Співвідношення прав платника податків і контролюючого органу.

9. Принцип обов'язковості судових рішень.

5.5. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

1. Конфліктність податкових відносин.

2. Податковий спір як різновид податкового конфлікту.

3. Етапи розвитку податкового конфлікту.

4. Зміст податкового спору.

5. Класифікація податкових спорів.

6. Роль законодавства у виникненні податкових спорів.

7. Процедури оскарження у податково-правовому регулюванні.

8. Правові основи оскарження рішень контролюючих органів.

9. Правові основи оскарження дій контролюючих органів.

10. Правові основи оскарження бездіяльності контролюючих органів.

11. Виникнення права на оскарження рішень контролюючого органу.

12. Підстави оскарження рішень контролюючого органу.

13. Строки адміністративного оскарження.

14. Складення і подання скарг на рішення контролюючого органу.

15. Складення і подання скарг на дії та бездіяльність контролюючого органу.

16. Доказування під час процедур адміністративного оскарження.

17. Юрисдикція суду на вирішення податкового спору.
18. Форми звернення до суду з приводу податкових спорів.
19. Позовна заява, її реквізити та порядок подачі.
20. Подання як форма звернення податкових органів до суду.
21. Пред'явлення адміністративного позову.
22. Повноваження суду при вирішенні податкового спору.
23. Судове доказування.
24. Співвідношення прав платника податків і контролюючого органу.
25. Принцип обов'язковості судових рішень.

5.6. СПИСОК НОРМАТИВНИХ АКТІВ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Податковий кодекс України // Відом. Верхов. Ради України. – 2011. – № 13. – Ст. 112.
2. Податковий кодекс України : науково-практичний коментар : у 3 ч. / М. П. Кучерявенко, І. Л. Самсін, І. Х. Темкіжев та ін. ; за ред. М. П. Кучерявенка та І. Х. Темкіжева. – Х. : Право, 2012. – Ч. 1. – 810 с.
3. Кодекс адміністративного судочинства України // Відом. Верхов. Ради України. – 2005. – № 35–36, № 37. – Ст. 446.
4. Лист Вищого адміністративного суду України від 10.02.2011 р. № 203/11/13–11 // Податки та бух. облік. – 2011. – № 44. – С. 43.
5. Про затвердження Інструкції про порядок розгляду звернень та особистого прийому громадян в органах державної податкової служби : наказ Держ. податк. адмін. України від 18.06.2008 № 395 // Офіц. вісн. України. – 2008. – № 48. – Ст. 1574.
6. Криницький І. Є. Теоретичні проблеми податкового процесу : монографія / І. Є. Криницький. – Х. : Право, 2009. – 320 с.
7. Кучерявенко М. П. Податкові процедури; правова природа і класифікація : монографія / М. П. Кучерявенко. – К. : Алерта ; КНТ ; ЦУЛ, 2009. – 460 с.
8. Шавінський В. Публічно-правовий спір як категорія адміністративно-правової науки / В. Шавінський // Публ. право. – 2013 – № 1. – С. 73–77.
9. Татьков В. І. Публічно-правовий спір і адміністративно-правовий спір: їх співвідношення / В. І. Татьков // Право України. – 2014. – № 2. – С. 211–219.

10. Кучерявенко М. П. Влада є влада / М. П. Кучерявенко // Закон і бізнес. – 2011. – №40. – С. 10.
11. Податкові спори: виникнення, природа, засоби регулювання / за заг. ред. С. В. Буряка. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 824 с.
12. Усенко Є. А. Правове регулювання процедур вирішення податкових спорів / Є. А. Усенко. – Х. : Право, 2011. – 184 с.
13. Адміністративний процес: загальна частина (Федеративна Республіка Німеччини, Україна) : наук.-практ. посіб. / Т. Манн, Р. Мельник, В. Бевзенко, А. Комзюк ; пер. та адапт. з нім. Р. Мельника ; за заг. ред. В. Бевзенка. – К. : Алерта, 2013. – 308 с.
14. Адміністративне судочинство в Україні: теорія, правове регулювання, практика : монографія / [С. В. Ківалов та ін.] ; за заг. ред. С. В. Ківалова, Л. Р. Білої-Тіунової ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». – О. : Фенікс, 2013. – 392 с.
15. Базов В. Інститут податкового подання на перших етапах правозастосовної практики після його законодавчого затвердження / В. Базов, В. Ільков // Вісн. Вищ. адм. суду України. – 2011. – №4. – С. 53–62.
16. Завальнюк І. Скорочене провадження в контексті податкових праввідносин: основні аспекти та проблемні питання / І. Завальнюк // Вісн. Вищ. адм. суду України. – 2012. – №3. – С. 26–31.
17. Кротюк О. Особливості реалізації принципу офіційного з'ясування всіх обставин у справі в адміністративному судочинстві / О. Кротюк // Вісн. Вищ. адм. суду України. – 2013. – №2. – С. 53–58.
18. Науково-практичний коментар Кодексу адміністративного судочинства України / за заг. ред. І. Х. Темкіжева. – К. : Юрінком Інтер, 2012. – 720 с.
19. Писаренко Н. Б. Адміністративно-правові спори (удосконалення порядку вирішення) : монографія / Н. Б. Писаренко, В. А. Сьоміна. – 2-ге вид., зі змін. та допов. – Х. : Право, 2012. – 136 с.
20. Писаренко Н. Розмежування юрисдикції судів щодо вирішення справ за участю суб'єктів владних повноважень / Н. Писаренко // Право України. – 2011. – №4. – С. 59–64.
21. Сасевич О. Контроль за виконанням судових рішень у порядку адміністративного судочинства крізь призму практики Європейського суду з прав людини // Вісн. Вищ. адм. суду України. – 2013. – №3. – С. 25–31.

22. Смокович М. Скорочене провадження в адміністративній справі: проблеми та перспективи // Вісн. Вищ. адм. суду України. – 2011. – №3. – С. 13–26.
23. Смокович М.І. Визначення юрисдикції адміністративних судів та розмежування судових юрисдикцій : монографія / М. І. Смокович. – О. : Юрінком Інтер, 2012. – 304 с.
24. Шевцова Н. Особливості застосування в адміністративному судочинстві принципу диспозитивності // Вісн. Вищ. адм. суду України. – 2011. – №1. – С. 35–40.

6. Відповідальність за порушення податкового законодавства

Навчальна дисципліна «Відповідальність за порушення податкового законодавства» розрахована на отримання студентами знань у сфері правового регулювання відповідальності за порушення податкового законодавства, надає можливість глибоко і всебічно дослідити ефективність правового регулювання відносин у позначеній сфері. Головна мета курсу полягає у переосмисленні, зіставленні, аналізі та всебічному дослідженні теоретичних та практичних питань стосовно відповідальності, що настає за порушення норм податкового права в Україні.

Матеріал курсу передбачає поглиблене вивчення таких питань, як співвідношення переконання і примусу в податковому праві, поняття податкового правопорушення, склад та елементи податкового правопорушення, класифікація податкових правопорушень. Тематика курсу також обумовлює висвітлення проблем окреслення видів відповідальності за порушення податкового законодавства, а також аналізу особливостей кримінальної, адміністративної та фінансової відповідальності за порушення податкового законодавства, системи санкцій за порушення податкового законодавства.

При вивченні дисципліни студенти повинні:

знати й розуміти поняття податкового законодавства, податкового правопорушення, переконання і примусу у податковому праві, особливості кримінальної, адміністративної та фінансової відповідальності за порушення податкового законодавства, систему санкцій за порушення податкового законодавства;

уміти використовувати на практиці набуті знання стосовно залучення до відповідальності за порушення податкового законодавства.

Форма контролю: залік.

6.1. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Тема	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Усього годин
1	Переконання і примус у податковому праві. Види відповідальності за порушення податкового законодавства.	4	2	2	8
2	Умови притягнення до фінансової відповідальності. Податкове правопорушення.	4	2	4	10
3	Система фінансових санкцій, що передбачені податковим законодавством.	4	4	4	12
	Усього	12	8	10	30

6.2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. Переконання і примус у податковому праві. Види відповідальності за порушення податкового законодавства

Співвідношення переконання і примусу у податково-правовому регулюванні.

Поняття «ухилення від податків» і «податкова оптимізація» (планування). Чинники, від яких залежить рівень ухилення від оподаткування. Можливості ухилення від сплати з різних видів податків. Способи мінімізації ухилення від сплати податків. Класифікація методів ухилення від сплати податків. Суть і форми перекладання податків. Перекладання непрямих податків. Напрями та способи перекладання прямих податків. Чинники, які впливають на процес і результати перекладання податків.

Види відповідальності за порушення податкового законодавства. Кримінальна, адміністративні і фінансова відповідальність за порушення податкового законодавства. Форми фінансової відповідальності.

II. Умови притягнення до фінансової відповідальності. Податкове правопорушення

Поняття податкового правопорушення. Підстави відповідальності за порушення законодавства.

Загальні ознаки податкового правопорушення: суспільна небезпека діяння; протиправність дій або бездіяльності; винна поведінка як результат вільного волевиявлення правопорушника; караність.

Склад податкового правопорушення: об'єкт правопорушення, об'єктивна сторона, суб'єкт правопорушення та суб'єктивна сторона. Особи, що притягаються до відповідальності за порушені податкового законодавства.

Види податкових правопорушень.

Строки давності для застосування фінансової відповідальності.

III. Система фінансових санкцій, що передбачена податковим законодавством

Штраф як форма фінансової відповідальності. Поняття та ознаки санкцій, що передбачені податковим законодавством.

Санкції, що передбачені за порушення встановленого порядку взяття на облік (реєстрації) в контролюючих органах.

Санкції, що передбачені за порушення строку та порядку подання інформації про відкриття або закриття банківських рахунків.

Санкції, що передбачені за порушення платниками податків порядку подання інформації про фізичних осіб – платників податків.

Санкції, що передбачені за неподання або несвоєчасне подання податкової звітності або невиконання вимог щодо внесення змін до податкової звітності.

Санкції, що передбачені за порушення встановлених законодавством строків зберігання документів з питань обчислення і сплати податків та зборів, а також документів, пов'язаних із виконання вимог іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи.

Санкції, що передбачені за порушення правил застосування спрощеної системи оподаткування.

Санкції, що передбачені за відчуження майна, яке перебуває у податковій заставі, без згоди контролюючого органу.

Санкції, що передбачені за порушення порядку отримання та використання торгового патенту.

Санкції, що передбачені за порушення правил сплати (перерахування) податків.

Санкції, що передбачені за порушення правил нарахування, утримання та сплати (перерахування) податків у джерела виплати.

Санкції, що передбачені за неподання або подання з порушенням строку банками та іншими фінансовими установами податкової інформації контролюючим органам.

6.3. ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙ

Лекція 1. Загальні підходи до визначення відповідальності за порушення податкового законодавства

1. Співвідношення переконання і примусу у податково-правовому регулюванні.

2. Поняття «ухилення від податків» і «податкова оптимізація» (планування).

3. Види відповідальності за порушення податкового законодавства.

Лекція 2. Умови притягнення до фінансової відповідальності. Податкове правопорушення

1. Поняття податкового правопорушення.

2. Склад податкового правопорушення.

3. Види податкових правопорушень.

4. Строки давності для застосування фінансової відповідальності.

Лекція 3. Система фінансових санкцій, що передбачені податковим законодавством

1. Штраф як форма фінансової відповідальності.

2. Поняття, ознаки та види санкцій, що передбачені податковим законодавством.

6.4. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Загальні підходи до визначення відповідальності за порушення податкового законодавства

1. Співвідношення переконання і примусу у податково-правовому регулюванні.

2. Поняття «ухилення від податків» і «податкова оптимізація» (планування).

3. Види відповідальності за порушення податкового законодавства.

Тема 2. Умови притягнення до фінансової відповідальності.

Податкове правопорушення

1. Поняття і склад податкового правопорушення.

2. Види податкових правопорушень.

3. Строки давності для застосування фінансової відповідальності.

Тема 3. Система фінансових санкцій, що передбачені податковим законодавством

1. Штраф як форма фінансової відповідальності.

2. Поняття, ознаки та види санкцій, що передбачені податковим законодавством.

6.5. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

1. Співвідношення переконання і примусу у податково-правовому регулюванні.
2. Поняття «ухилення від податків» і «податкова оптимізація» (планування).
3. Види відповідальності за порушення податкового законодавства.
4. Форми фінансової відповідальності.
5. Поняття податкового правопорушення.
6. Підстави відповідальності за порушення законодавства.
7. Загальні ознаки податкового правопорушення.
8. Склад податкового правопорушення.
9. Види податкових правопорушень.
10. Строки давності для застосування фінансової відповідальності.
11. Штраф як форма фінансової відповідальності.
12. Поняття та ознаки санкцій, що передбачені податковим законодавством.

6.6. СПИСОК НОРМАТИВНИХ АКТІВ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Кучерявенко М. П. Податкове право України : підручник / М. П. Кучерявенко. – Х. : Право, 2012. – 528 с.
2. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права: в 6 т. Т. 3: Учение о налоге. – Харьков : Легас ; Право, 2005. – 600 с.
3. Податковий кодекс України // Відом. Верхов. Ради України. – 2011. – № 13. – Ст. 112.
4. Онищук Н. Ю. Податкове правопорушення за Податковим кодексом України / Н. Ю. Онищук // Державне будівництво та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. / редкол. : Ю. П. Битяк та ін. – Х. : Право, 2011. – Вип. 22. – С. 192–202.
5. Онищук Н. Ю. Відповідальність за порушення податкового законодавства // Н. Ю. Онищук // Фін. право. – 2012. – № 2. – С. 27–30.
6. Онищук Н. Ю. Принципи податкової відповідальності / Н. Ю. Онищук // Форум права. – 2012. – № 3. – С. 505–510 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2012-3/12onjppv.pdf>.
7. Онищук Н. До питання про правову природу фінансової відповідальності / Н. Онищук // Право України. – 2013. – № 1–2. – С. 166–170.
8. Онищук Н. Ю. До питання відповідальності у фінансово-правовому регулюванні / Н. Ю. Онищук // Наука і правоохорона. – 2013. – № 2. – С. 115–117.
9. Онищук Н. Ю. Основы налоговой ответственности через призму европеизации налогового законодательства Украины / Н. Ю. Онищук // Экономика и право Казахстана. – 2013. – № 19 (451). – С. 48–52.
10. Онищук Н. Ю. Відповідальність суб'єктів фінансових правовідносин / Н. Ю. Онищук // Наук. пр. Нац. ун-ту «Одес. юрид. акад.» / редкол.: С. В. Ківалов (голов. ред.) [та ін.]; відп. за вип. В. М. Дрьомін. – О. : Юрид. л-ра. – 2012. – Т. XI, ч. 2. – С. 122–130.
11. Онищук Н. Ю. О принципах налоговой ответственности и вине / Н. Ю. Онищук // Очерки налогово-правовой науки современности : монография / под общ. ред. Е. Ю. Грачевой и Н. П. Кучерявенко. – М. ; Харьков : Право, 2013. – С. 548–565.

12. Разгильдиева М. Б. Проблемы налогово-правовой ответственности / Б. М. Разгильдиева // Очерки налогово-правовой науки современности : монография / под общ. ред. Е. Ю. Грачевой и Н. П. Кучерявенко. – М. ; Харьков : Право, 2013. – С. 526–547.

13. Кустова М. В. Ответственность за непредставление налоговой декларации: тенденции и перспективы / М. В. Кустова // Очерки налогово-правовой науки современности : монография / под общ. ред. Е. Ю. Грачевой и Н. П. Кучерявенко. – М. ; Харьков : Право, 2013. – С. 566–578.

7. Міжнародне податкове право

Навчальна дисципліна «Міжнародне податкове право» розрахована на отримання студентами знань основ міжнародного податкового права: предмету, принципів і джерел міжнародного податкового права, поняття подвійного оподаткування та методів його усунення (уникнення), особливостей правового регулювання окремих податків та оподаткування окремих видів доходів (операцій) у міжнародному податковому праві, правових аспектів міжнародного податкового планування.

Метою освоєння дисципліни «Міжнародне податкове право» є підготовка студента до вирішення таких завдань відповідно до видів професійної діяльності: а) правотворча діяльність (розробка нормативних правових актів, що регулюють відносини, які становлять предмет міжнародного податкового права); б) правозастосовна діяльність (обґрунтування і прийняття рішень у рамках застосування міжнародних угод про уникнення подвійного оподаткування); в) правоохоронна діяльність (захист усіх форм власності (захист прав і законних інтересів громадян і юридичних осіб, учасників податкових відносин, врегульованих міжнародним податковим правом); г) експертно-консультаційна діяльність (надання юридичної допомоги, консультування з питань міжнародного податкового права; здійснення правової експертизи нормативних правових актів, що є джерелами міжнародного податкового права; д) організаційно-управлінська діяльність (реалізація організаційно-управлінських функцій у ході здійснення міжнародного податкового планування); е) науково-дослідницька діяльність (проведення наукових досліджень з міжнародного податкового права);

У результаті освоєння дисципліни студенти повинні:

знати принципи міжнародного податкового права; основні джерела права, що регулюють порядок оподаткування іноземних організацій в Україні; концепції оподаткування за принципом резидентства і принципом територіальності; критерії резидентства для юридичних осіб та фізичних осіб у міжнародному праві і законодавстві України; методи усунення юридичного подвійного оподаткування в державі-джерелі і державі-резидентства;

уміти застосовувати знання, отримані в курсі міжнародного податкового права, у ході юридичного супроводу бізнесу, що бере участь у міжнародних економічних відносинах; організовувати і здійснювати представництво інтересів платника нерезидента у податкових спорах (адміністративних та судових); організовувати взаємодію із податковими та правоохоронними органами у зв'язку із представництвом інтересів платника податків – нерезидента; застосовувати передбачені міжнародним податковим правом способи і методи усунення подвійного оподаткування; застосовувати на практиці міжнародного податкового планування знання основ міжнародного податкового права і враховувати особливості податкових юрисдикцій окремих держав і територій;

мати навички володіння основними прийомами усунення подвійного оподаткування та міжнародного податкового планування.

У результаті освоєння дисципліни студент засвоює такі **компетенції**: здатний пропонувати моделі, винаходити і апробувати способи та інструменти професійної діяльності (формується частково); здатний аналізувати, верифікувати, оцінювати повноту інформації в ході професійної діяльності, при необхідності заповнювати і синтезувати відсутню інформацію і працювати в умовах невизначеності (формується частково); здатний приймати управлінські рішення, оцінювати їх можливі наслідки і нести за них відповідальність (формується частково); здатний створювати, описувати і відповідально контролювати виконання технологічних вимог і нормативів у професійній діяльності (формується частково); створення текстів, повідомлень письмово; використання інформаційно-комунікаційні технології для пошуку та обробки інформації.

Форма контролю: залік.

7.1. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Тема	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Усього годин
1	Загальні засади міжнародного податкового права	6	6	14	26
2	Податкові юрисдикції	4	4	8	16
3	Подвійне оподаткування у міжнародному податковому праві	2	2	6	10
4	Регулювання окремих податків та оподаткування окремих видів доходів (операцій) у міжнародному податковому праві	2	2	6	10
	Усього	14	14	30	72

7.2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНЕ ПОДАТКОВЕ ПРАВО»

I. Загальні засади міжнародного податкового права

Поняття міжнародного податкового права. Міжнародне податкове право та податкове право. Міжнародне податкове право та міжнародне право.

Предмет і система міжнародного податкового права.

Принципи міжнародного права.

Історія міжнародного податкового права.

Джерела міжнародного податкового права. Міжнародні податкові угоди. Національне податкове законодавство. Модельні конвенції. Діяльність ООН та ОССР із формування сучасного міжнародного податкового права. План BEPS (Base Erosion and Profit Shifting).

Доктрина міжнародного податкового права.

II. Податкові юрисдикції

Суб'єкти міжнародного податкового права. Держава як суб'єкт міжнародного податкового права. Податковий суверенітет. Податкова юрисдикція.

Податкові анклав та податкові ексклави.

Платник податків та податкова юрисдикція. Резиденти та нерезиденти. Критерії резидентства юридичної особи. Критерії резидентства фізичної особи.

Поняття податкового офшору. Класифікації податкових офшорів. Географія податкових офшорів. Поняття податкових оншорів.

Сучасні тенденції розвитку офшорних юрисдикцій.

III. Подвійне оподаткування у міжнародному податковому праві

Принципи резидентства та територіальності. Поняття подвійного оподаткування. Методи усунення подвійного (багаторазового) оподаткування у міжнародному податковому праві.

Міжнародні податкові угоди. Типові угоди. Міжнародні угоди України про уникнення подвійного оподаткування. Механізми застосування угод про уникнення подвійного оподаткування.

IV. Регулювання окремих податків та оподаткування окремих видів доходів (операцій) у міжнародному податковому праві

Статус податкових резидентів і нерезидентів та обсяг їх податкового обов'язку в рамках прямого оподаткування прибутку/доходів юридичних і фізичних осіб.

Поняття та ознаки постійного представництва іноземної організації та обсяг її податкового обов'язку в Україні.

Оподаткування доходів з джерел в Україні.

Податок на додану вартість у міжнародному податковому праві.

Оподаткування майна та доходів від майна за угодами України про уникнення подвійного оподаткування.

V. Податкове планування і міжнародне податкове право

Податкове планування й оптимізація і міжнародне податкове право.

Податкове планування створення спільних підприємств.

Податкове планування фінансування спільних підприємств.
Оподаткування міжнародних операцій.
Податкове планування операцій злиття і поглинань.

7.3. ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙ

Лекція 1. Загальні засади міжнародного податкового права

1. Поняття міжнародного податкового права.
2. Міжнародне податкове право та податкове право.
3. Міжнародне податкове право та міжнародне право.
4. Предмет і система міжнародного податкового права.
5. Принципи міжнародного податкового права.
6. Історія міжнародного податкового права.
7. Джерела міжнародного податкового права.
8. Міжнародні податкові угоди, їх види.
9. Національне податкове законодавство.
10. Модельні податкові конвенції.
11. Діяльність ООН та ОЄСР із формування сучасного міжнародного податкового права.
12. План BEPS (Base Erosion and Profit Shifting).
13. Доктрина міжнародного податкового права.

Лекція 2. Податкові юрисдикції

1. Суб'єкти міжнародного податкового права.
2. Держава як суб'єкт міжнародного податкового права. Податковий суверенітет. Податкова юрисдикція.
3. Податкові анклави та податкові ексклави.
4. Платник податків та податкова юрисдикція.
5. Резиденти та нерезиденти. Критерії резидентства юридичної особи. Критерії резидентства фізичної особи.
6. Поняття податкового офшору. Класифікації податкових офшорів. Географія податкових офшорів.
7. Поняття податкових оншорів.
8. Сучасні тенденції розвитку офшорних юрисдикцій.

Лекція 3. Подвійне оподаткування у міжнародному податковому праві

1. Принципи резидентства та територіальності.
2. Поняття подвійного оподаткування.

3. Методи усунення подвійного (багаторазового) оподаткування у міжнародному податковому праві.
4. Міжнародні податкові угоди. Типові угоди.
5. Міжнародні угоди України про уникнення подвійного оподаткування.
6. Механізми застосування угод про уникнення подвійного оподаткування.

Лекція 4. Регулювання окремих податків та оподаткування окремих видів доходів (операцій) у міжнародному податковому праві

1. Правовий статус податкових резидентів і нерезидентів та обсяг їх податкового обов'язку в рамках прямого оподаткування прибутку/доходів юридичних і фізичних осіб.
2. Поняття, ознаки постійного представництва іноземної організації, та обсяг її податкового обов'язку в Україні.
3. Оподаткування доходів з джерел в Україні.
4. Податок на додану вартість у міжнародному податковому праві.
5. Оподаткування майна та доходів від майна за угодами України про уникнення подвійного оподаткування.

Лекція 5. Податкове планування і міжнародне податкове право

1. Податкове планування й оптимізація і міжнародне податкове право.
2. Податкове планування створення спільних підприємств.
3. Податкове планування фінансування спільних підприємств.
4. Оподаткування міжнародних операцій.
5. Податкове планування операцій злиття і поглинань.

7.4. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Загальні засади міжнародного податкового права

1. Поняття міжнародного податкового права.
2. Міжнародне податкове право та податкове право.
3. Міжнародне податкове право та міжнародне право.
4. Предмет і система міжнародного податкового права.

5. Принципи міжнародного податкового права.
6. Історія міжнародного податкового права.
7. Джерела міжнародного податкового права.
8. Міжнародні податкові угоди, їх види.
9. Національне податкове законодавство.
10. Модельні податкові конвенції.
11. Діяльність ООН та ОЕСР із формування сучасного міжнародного податкового права.
12. План BEPS (Base Erosion and Profit Shifting).
13. Доктрина міжнародного податкового права.

Тема 2. Податкові юрисдикції

1. Суб'єкти міжнародного податкового права.
2. Держава як суб'єкт міжнародного податкового права. Податковий суверенітет. Податкова юрисдикція.
3. Податкові анклави та податкові ексклави.
4. Платник податків та податкова юрисдикція.
5. Резиденти та нерезиденти. Критерії резидентства юридичної особи. Критерії резидентства фізичної особи.
6. Поняття податкового офшору. Класифікації податкових офшорів. Географія податкових офшорів.
7. Поняття податкових оншорів.
8. Сучасні тенденції розвитку офшорних юрисдикцій.

Тема 3. Подвійне оподаткування у міжнародному податковому праві

1. Принципи резидентства та територіальності.
2. Поняття подвійного оподаткування.
3. Методи усунення подвійного (багаторазового) оподаткування у міжнародному податковому праві.
4. Міжнародні податкові угоди. Типові угоди.
5. Міжнародні угоди України про уникнення подвійного оподаткування.
6. Механізми застосування угод про уникнення подвійного оподаткування.

Тема 4. Регулювання окремих податків та оподаткування окремих видів доходів (операцій) у міжнародному податковому праві

1. Правовий статус податкових резидентів і нерезидентів та обсяг їх податкового обов'язку в рамках прямого оподаткування прибутку/доходів юридичних і фізичних осіб.
2. Поняття та ознаки постійного представництва іноземної організації, та обсяг її податкового обов'язку в Україні.
3. Оподаткування доходів з джерел в Україні.
4. Податок на додану вартість у міжнародному податковому праві.
5. Оподаткування майна та доходів від майна за угодами України про уникнення подвійного оподаткування.

7.5. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

1. Поняття міжнародного податкового права.
2. Міжнародне податкове право та податкове право.
3. Міжнародне податкове право та міжнародне право.
4. Предмет і система міжнародного податкового права.
5. Принципи міжнародного податкового права.
6. Історія міжнародного податкового права.
7. Джерела міжнародного податкового права.
8. Міжнародні податкові угоди, їх види.
9. Національне податкове законодавство.
10. Модельні податкові конвенції.
11. Діяльність ООН та ОЄСР із формування сучасного міжнародного податкового права.
12. План BEPS (Base Erosion and Profit Shifting).
13. Доктрина міжнародного податкового права.
14. Суб'єкти міжнародного податкового права.
15. Держава як суб'єкт міжнародного податкового права.
16. Податковий суверенітет.
17. Податкова юрисдикція.
18. Податкові анклав та податкові ексклави.
19. Платник податків та податкова юрисдикція.

20. Податкові резиденти та нерезиденти.
21. Критерії резидентства юридичної особи.
22. Критерії резидентства фізичної особи.
23. Поняття податкового офшору.
24. Класифікації податкових офшорів. Географія податкових офшорів.
25. Поняття податкових оншорів.
26. Сучасні тенденції розвитку офшорних юрисдикцій.
27. Принципи резидентства та територіальності.
28. Поняття подвійного оподаткування.
29. Методи усунення подвійного (багаторазового) оподаткування у міжнародному податковому праві.
30. Міжнародні податкові угоди та їх види.
31. Типові податкові угоди.
32. Міжнародні угоди України про уникнення подвійного оподаткування.
33. Механізми застосування угод про уникнення подвійного оподаткування.
34. Правовий статус податкових резидентів і нерезидентів та обсяг їх податкового обов'язку в рамках прямого оподаткування прибутку/доходів юридичних і фізичних осіб.
35. Поняття та ознаки постійного представництва іноземної організації, та обсяг її податкового обов'язку в Україні.
36. Оподаткування доходів з джерел в Україні.
37. Податок на додану вартість у міжнародному податковому праві.
38. Оподаткування майна та доходів від майна за угодами України про уникнення подвійного оподаткування.

7.6. СПИСОК НОРМАТИВНИХ АКТІВ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Andrea Amatucci. *International Tax Law*. – Kluwer Law International, 2006.
2. *Model Tax Convention on Income and on Capital – Condensed Version (7th edition)*. – Organisation for Economic Co-operation and Development, 2008.
3. Michael Lang. *Introduction to the Law of Double Tax Conventions*. – IBFD, 2010.

4. Brian J. Arnold, Michael J. McIntyre. *International Tax Primer (Second Edition)*. – Kluwer Law International, 2002.
5. Mogens Rasmussen. *International Double Taxation*. – Walters Kluwer, 2011.
6. Кучеров И. И. *Международное налоговое право (Академический курс)* : учебник / И. И. Кучеров. – М. : ЮрИнфоР, 2007.
7. Перов А. В. *Налоги и международные соглашения России* / А. В. Перов. – М. : Юристь, 2000.
8. Погорлецкий А. И. *Принципы международного налогообложения и международного налогового планирования*. – СПб. : Изд-во С.-Петерб. гос. ун-та, 2005.
9. Погорлецкий А. И. *Международное налогообложение* : учебник / А. И. Погорлецкий. – СПб. : Изд-во В. А. Михайлова, 2006.
10. Баев С. А. *Соглашения об избежании двойного налогообложения между Россией и государствами – членами ЕС: сравнительно-правовое исследование* / С. А. Баев. – М. : Волтерс Клувер, 2007.
10. Шепенко Р. А. *Международные налоговые правила* / Р. А. Шепенко. – Ч. 1. – М. : Юрилитинформ, 2012. – 512 с.
11. Шепенко Р. А. *Международные налоговые правила* / Р. А. Шепенко. – Ч. 2. – М. : Юрилитинформ, 2012. – 578 с.

Періодичні видання:

- European Taxation;
- Bulletin for International Taxation;
- Asia – Pacific Tax Bulletin;
- World Tax Journal;
- Intertax;
- EC Tax Review;
- International Tax Law Reports.

8. Податкове право Європейського Союзу

Навчальна дисципліна «Податкове право Європейського Союзу» розрахована на отримання студентами знань основ та актуальних проблем податкового права ЄС та уявлень про тісний взаємозв'язок закономірностей побудови корпоративних організаційних структур, принципів інвестування та порядку функціонування транскордонного ринку трудової міграції з податковим правом. У ході освоєння дисципліни «Податкове право Європейського Союзу» студенти знайомляться із здійснюваною на європейському просторі політикою інтеграції у сфері податкових відносин, спрямованій на системну реалізацію фундаментальних принципів гармонізації податкового законодавства держав – членів ЄС, включаючи такі принципи, як узгодженість правового регулювання податкових відносин, синхронність прийняття гармонізованих актів, послідовність етапів гармонізації, пріоритетність міжнародних договорів і нормативних актів наднаціональних інститутів над внутрішнім законодавством тощо. Студенти вивчають чинні джерела податкового права ЄС та практику Суду Європейського Союзу з податкових справ, набувають розуміння характеру і ступеня впливу ЄС на функціонування національних систем оподаткування, отримують знання, що дозволяють проаналізувати і критично осмислити особливості та переваги в рамках інтеграційних об'єднань.

Отримані знання про особливості процесів зближення національних податкових систем з метою усунення податкових бар'єрів на внутрішньому ринку ЄС набувають особливого практичного значення для вітчизняних юристів з огляду на формування та активного розвитку нового інтеграційного формату співпраці суверенних держав – членів СНД.

Студенти, які прослухали курс «Податкове право Європейського Союзу», готові самостійно справлятися з різними завданнями згідно з усім різноманіттям видів професійної діяльності: а) у правотворчій діяльності (використовувати знання податкового законодавства ЄС з метою вдосконалення міжнародно-правової бази зовнішньоекономічного співробітництва України і ЄС); б) у правозастосовній діяльності (обґрунтування та прийняття в межах посадових обов'язків податкового юриста правових рішень, а також вчинення інших дій,

пов'язаних з реалізацією норм податкового права ЄС; правовий супровід зовнішньоекономічних операцій, що здійснюються між російськими організаціями та країнами – членами ЄС, з питань оподаткування (у першу чергу, непрямого); складання юридичних документів з використанням знань податкового права ЄС; в) у правоохоронній діяльності (захист прав і законних інтересів громадян і юридичних осіб, які виступають стороною в податкових правовідносинах за участю контрагентів з ЄС); г) в експертно-консультаційній діяльності (надання юридичної допомоги з питань податкового права ЄС; підготовка висновків про застосування нормативних правових актів ЄС, що регулюють податкові відносини; д) в організаційно-управлінській діяльності (реалізація організаційно-управлінських функцій у ході здійснення професійної діяльності податкового юриста, що перебуває на публічній службі або зайнятий у бізнесі і супроводжує зовнішньоторговельні операції з контрагентами з ЄС); е) у науково-дослідній діяльності (проведення наукових досліджень з окремих питань податкового права ЄС).

У результаті освоєння дисципліни студенти повинні:

знати організаційно-правові основи податкового регулювання в Європейському Союзі; установчі документи, загальні принципи права, нормативні правові акти вторинного права (регламенти, директиви, рішення, висновки і рекомендації), рішення суду ЄС і міжнародні договори, що регулюють податкові відносини в ЄС;

уміти застосовувати знання податкового права ЄС при здійсненні посадових повноважень та обов'язків податкового юриста, співробітника податкового органу; організувати і здійснювати правовий супровід зовнішньоекономічного співробітництва російських організацій з контрагентами з ЄС; представляти інтереси російських платників податків (платників зборів, податкових агентів), що здійснюють зовнішньоекономічні операції з контрагентами з ЄС, при врегулюванні конфліктних ситуацій, викликаних особливостями податкового права ЄС та України; виробити і реалізувати заходи в рамках податкової політики організації, спрямовані на оптимізацію оподаткування при здійсненні зовнішньоекономічної угоди, регульованих податковим законодавством ЄС; застосовувати знання податкового права ЄС при прийнятті рішень про організаційну структуру, форми і методи ведення підприємницької діяльності, розміщення об'єктів власності, здійснення інвестування тощо;

мати навички (набути досвіду) здійснення основних видів діяльності з податкового консультування і представлення результатів такої діяльності на різних стадіях супроводження зовнішньоекономічних угод, регульованих податковим правом ЄС; аналізу та творчої інтерпретації нормативних правових актів ЄС і Прецедентів Суду ЄС з податкових питань.

У результаті оволодіння дисципліни студент засвоює такі компетенції: здатний удосконалювати і розвивати свій інтелектуальний і культурний рівень, будувати траєкторію професійного розвитку та кар'єри; здатний пропонувати концепції, моделі, винаходити і апробувати способи та інструменти професійної діяльності; здатний приймати управлінські рішення, оцінювати їх можливі наслідки і нести за них відповідальність; здатний аналізувати, верифікувати, оцінювати повноту інформації в ході професійної діяльності, при необхідності заповнювати і синтезувати відсутню інформацію і працювати в умовах невизначеності; здатний вести професійну, у тому числі науководослідну діяльність у міжнародному середовищі; здатний визначати, транслювати спільні цілі в професійної та соціальної діяльності; здатний брати участь в експертній, консультаційній діяльності; здатний брати участь в аналітичній діяльності; здатний вести письмову й усну комунікацію у сфері юриспруденції українською (державною) мовою в рамках професійного та наукового спілкування; здатний використовувати інформаційно-комунікаційні технології для пошуку та обробки юридичної інформації в професійній і науковій діяльності.

Форма контролю: залік.

8.1. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Тема	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Усього годин
1	Податкове право ЄС: поняття, предмет, метод	4	4	8	16
2	Джерела податкового права ЄС	4	4	8	16
3	Правове регулювання податків у ЄС: методи позитивної і негативної інтеграції	6	6	10	22
4	Актуальні проблеми функціонування єдиної податкової системи в ЄС	2	2	6	10
	Усього	16	16	32	74

8.2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПОДАТКОВЕ ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ»

I. Податкове право ЄС: поняття, предмет, метод

Європейське право та податкове право ЄС. Національний, наднаціональний і міжнародний рівні правового регулювання податкових відносин у Європі.

Поняття податкового права ЄС. Предмет податкового права ЄС. Метод податкового права ЄС.

Європейське право ЄС і податковий федералізм. Принципи податкового права ЄС: принцип демократизму; принцип правового плюралізму; принцип пріоритету прав і свобод людини; принцип пропорційності; принцип субсидіарності.

II. Джерела податкового права ЄС

Податкове право ЄС як галузь інтеграційного права ЄС. Місце податкового права ЄС у правовій системі ЄС.

Джерела податкового права ЄС: поняття. Акти первинного права в системі джерел податкового права ЄС. Акти вторинного права в системі джерел податкового права ЄС. Установчі договори ЄС. Нормативні правові акти, прийняті інститутами ЄС (регламенти, директиви, рішення та ін.)

Рішення Суду ЄС з податкових спорів.

Наднаціональне і національне регулювання податкових відносин у ЄС.

Наднаціональне і міжнародне правове регулювання податкових відносин у ЄС.

Вплив правової доктрини ЄС на формування джерел податкового права ЄС.

III. Правове регулювання податків у ЄС: методи позитивної і негативної інтеграції

Принцип гармонізації податкового законодавства держав – членів ЄС: позитивна і негативна інтеграція.

Гармонізація законодавства держав – членів ЄС про непрямі податки. Директиви щодо акцизів. Гармонізація акцизів щодо тютюнових виробів, алкогольної продукції. Директива про режим функціонування товарів, які обкладаються індивідуальними акцизами. Директиви щодо ПДВ. Перша директива Ради про гармонізацію законодавства держав – членів ЄС про податки з обороту. Друга директива про гармонізацію законодавства держав – членів ЄС про податки з обороту – структури і процедур щодо застосування загальної системи ПДВ. Третя директива про гармонізацію законодавства держав – членів ЄС про податки з обороту – введення податку на додану вартість у державах – членах ЄС. Четверта директива про ПДВ. П'ята директива про ПДВ. Шоста директива про гармонізацію законодавства держав – членів ЄС про податки з обороту – загальна система оподаткування доданої вартості (єдині умови обчислення податку).

Принцип субсидіарності і метод позитивної інтеграції. Метод негативної інтеграції.

Основні види податків ЄС. Особливості оподаткування організацій і фізичних осіб. Галузеві особливості оподаткування окремих видів діяльності.

IV. Актуальні проблеми функціонування єдиної податкової системи в ЄС

Перспективи та напрямки подальшої гармонізації законодавства держав – членів ЄС. Податкове право ЄС і міжнародні договори про уникнення подвійного оподаткування.

Особливості оподаткування фізичних осіб (на прикладі практики Суду ЄС). Податкові пільги.

Податковий режим постійних представництв у ЄС: право на застосування (на прикладі практики Суду ЄС).

Заходи боротьби з податковими зловживаннями та правопорушеннями в податковому праві ЄС.

8.3. ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙ

Лекція 1. Податкове право ЄС: поняття, предмет, метод

1. Європейське право та податкове право ЄС.
2. Національний, наднаціональний і міжнародний рівні правового регулювання податкових відносин у Європі.
3. Поняття податкового права ЄС.
4. Предмет податкового права ЄС.
5. Метод податкового права ЄС.
6. Європейське право ЄС і податковий федералізм.
7. Принципи податкового права ЄС.

Лекція 2. Джерела податкового права ЄС

1. Податкове право ЄС як галузь інтеграційного права ЄС. Місце податкового права ЄС у правовій системі ЄС.
2. Джерела податкового права ЄС: поняття.
3. Акти первинного права в системі джерел податкового права ЄС.
4. Акти вторинного права в системі джерел податкового права ЄС.
5. Установчі договори ЄС.
6. Нормативні правові акти, прийняті інститутами ЄС (регламенти, директиви, рішення та ін.)
7. Рішення Суду ЄС з податкових спорів.
8. Наднаціональне і національне регулювання податкових відносин у ЄС.
9. Наднаціональне і міжнародне правове регулювання податкових відносин у ЄС.

10. Вплив правової доктрини ЄС на формування джерел податкового права ЄС.

Лекція 3. Правове регулювання податків у ЄС: методи позитивної і негативної інтеграції

1. Принцип гармонізації податкового законодавства держав-членів ЄС: позитивна і негативна інтеграція.
2. Гармонізація законодавства держав – членів ЄС про непрямі податки.
3. Директиви щодо акцизів.
4. Гармонізація акцизів щодо тютюнових виробів, алкогольної продукції.
5. Директива про режим функціонування товарів, які обкладаються індивідуальними акцизами.
6. Директиви щодо ПДВ.
7. Перша директива Ради про гармонізацію законодавства держав – членів ЄС про податки з обороту.
8. Друга директива про гармонізацію законодавства держав – членів ЄС про податки з обороту – структури і процедур щодо застосування загальної системи ПДВ.
9. Третя директива про гармонізацію законодавства держав – членів ЄС про податки з обороту – введення податку на додану вартість у державах – членах ЄС.
10. Четверта директива про ПДВ. П'ята директива про ПДВ.
11. Шоста директива про гармонізацію законодавства держав – членів ЄС про податки з обороту – загальна система оподаткування доданої вартості (єдині умови обчислення податку).
12. Принцип субсидіарності і метод позитивної інтеграції. Метод негативної інтеграції.
13. Основні види податків ЄС.
14. Особливості оподаткування організацій і фізичних осіб.
15. Галузеві особливості оподаткування окремих видів діяльності.

Лекція 4. Актуальні проблеми функціонування єдиної податкової системи в ЄС

1. Перспективи та напрямки подальшої гармонізації законодавства держав – членів ЄС.

2. Податкове право ЄС і міжнародні договори про уникнення подвійного оподаткування.

3. Особливості оподаткування фізичних осіб (на прикладі практики Суду ЄС). Податкові пільги.

4. Податковий режим постійних представництв у ЄС: право на заснування (на прикладі практики Суду ЄС).

5. Заходи боротьби з податковими зловживаннями та правопорушеннями в податковому праві ЄС.

8.4. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Податкове право ЄС: поняття, предмет, метод

1. Європейське право та податкове право ЄС.
2. Національний, наднаціональний і міжнародний рівні правового регулювання податкових відносин у Європі.
3. Поняття податкового права ЄС.
4. Предмет податкового права ЄС.
5. Метод податкового права ЄС.
6. Європейське право ЄС і податковий федералізм.
7. Принципи податкового права ЄС.

Тема 2. Джерела податкового права ЄС

1. Податкове право ЄС як галузь інтеграційного права ЄС. Місце податкового права ЄС у правовій системі ЄС.
2. Джерела податкового права ЄС: поняття.
3. Акти первинного права в системі джерел податкового права ЄС.
4. Акти вторинного права в системі джерел податкового права ЄС.
5. Установчі договори ЄС.
6. Нормативні правові акти, прийняті інститутами ЄС (регламенти, директиви, рішення та ін.)
7. Рішення Суду ЄС з податкових спорів.
8. Наднаціональне і національне регулювання податкових відносин у ЄС.
9. Наднаціональне і міжнародне правове регулювання податкових відносин у ЄС.
10. Вплив правової доктрини ЄС на формування джерел податкового права ЄС.

Тема 3. Правове регулювання податків у ЄС: методи позитивної і негативної інтеграції

1. Принцип гармонізації податкового законодавства держав-членів ЄС: позитивна і негативна інтеграція.
2. Гармонізація законодавства держав – членів ЄС про непрямі податки.
3. Директиви щодо акцизів.
4. Гармонізація акцизів щодо тютюнових виробів, алкогольної продукції.
5. Директива про режим функціонування товарів, які обкладаються індивідуальними акцизами.
6. Директиви щодо ПДВ.
7. Перша директива Ради про гармонізацію законодавства держав – членів ЄС про податки з обороту.
8. Друга директива про гармонізацію законодавства держав – членів ЄС про податки з обороту – структури і процедур щодо застосування загальної системи ПДВ.
9. Третя директива про гармонізацію законодавства держав – членів ЄС про податки з обороту – введення податку на додану вартість у державах – членах ЄС.
10. Четверта директива про ПДВ. П'ята директива про ПДВ.
11. Шоста директива про гармонізацію законодавства держав – членів ЄС про податки з обороту – загальна система оподаткування доданої вартості (єдині умови обчислення податку).
12. Принцип субсидіарності і метод позитивної інтеграції. Метод негативної інтеграції.
13. Основні види податків ЄС.
14. Особливості оподаткування організацій і фізичних осіб.
15. Галузеві особливості оподаткування окремих видів діяльності.

Тема 4. Актуальні проблеми функціонування єдиної податкової системи в ЄС

1. Перспективи та напрямки подальшої гармонізації законодавства держав – членів ЄС.
2. Податкове право ЄС і міжнародні договори про уникнення подвійного оподаткування.
3. Особливості оподаткування фізичних осіб (на прикладі практики Суду ЄС). Податкові пільги.

4. Податковий режим постійних представництв у ЄС: право на заснування (на прикладі практики Суду ЄС).

5. Заходи боротьби з податковими зловживаннями та правопорушеннями в податковому праві ЄС.

8.5. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

1. Європейське право та податкове право ЄС.
2. Національний, наднаціональний і міжнародний рівні правового регулювання податкових відносин у Європі.
3. Поняття податкового права ЄС.
4. Предмет податкового права ЄС.
5. Метод податкового права ЄС.
6. Європейське право ЄС і податковий федералізм.
7. Принципи податкового права ЄС.
8. Податкове право ЄС як галузь інтеграційного права ЄС.
9. Джерела податкового права ЄС: поняття.
10. Акти первинного права в системі джерел податкового права ЄС.
11. Акти вторинного права в системі джерел податкового права ЄС.
12. Установчі договори ЄС.
13. Нормативні правові акти, прийняті інститутами ЄС (регламенти, директиви, рішення та ін.).
14. Рішення Суду ЄС із податкових спорів.
15. Наднаціональне і національне регулювання податкових відносин у ЄС.
16. Наднаціональне і міжнародне правове регулювання податкових відносин у ЄС.
17. Вплив правової доктрини ЄС на формування джерел податкового права ЄС.
18. Принцип гармонізації податкового законодавства держав – членів ЄС: позитивна і негативна інтеграція.
19. Гармонізація законодавства держав – членів ЄС про непрямі податки.
20. Директиви щодо акцизів.
21. Гармонізація акцизів щодо тютюнових виробів, алкогольної продукції.
22. Директива про режим функціонування товарів, які обкладаються індивідуальними акцизами.

23. Директиви щодо ПДВ.
24. Перша директива Ради про гармонізацію законодавства держав – членів ЄС про податки з обороту.
25. Друга директива про гармонізацію законодавства держав – членів ЄС про податки з обороту – структури і процедур щодо застосування загальної системи ПДВ.
26. Третя директива про гармонізацію законодавства держав – членів ЄС про податки з обороту – введення податку на додану вартість у державах – членах ЄС.
27. Четверта директива про ПДВ. П'ята директива про ПДВ.
28. Шоста директива про гармонізацію законодавства держав – членів ЄС про податки з обороту – загальна система оподаткування доданої вартості (єдині умови обчислення податку).
29. Принцип субсидіарності і метод позитивної інтеграції. Метод негативної інтеграції.
30. Основні види податків ЄС.
31. Особливості оподаткування організацій і фізичних осіб.
32. Галузеві особливості оподаткування окремих видів діяльності.
33. Перспективи та напрямки подальшої гармонізації законодавства держав – членів ЄС.
34. Податкове право ЄС і міжнародні договори про уникнення подвійного оподаткування.
35. Особливості оподаткування фізичних осіб (на прикладі практики Суду ЄС). Податкові пільги.
36. Податковий режим постійних представництв у ЄС: право на заснування (на прикладі практики Суду ЄС).
37. Заходи боротьби з податковими зловживаннями та правопорушеннями в податковому праві ЄС.

8.6. СПИСОК НОРМАТИВНИХ АКТІВ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Ben Terra & Peter Wattel, *European Tax Law, Fiscale Handboeken nr. 10*. 2nd ed. Kluwer 2012. Електронна версія на www.google.ru/books
2. Kees van Raad (ed.), *Materials on International and EC Tax Law 2013/2014, Volumes I & II*. International Tax Center Leiden 2013.
3. Weber, Dennis Manolito (ed.), *European Direct Taxation: Case Law and Regulations*. Kluwer Law International 2010.

4. Michael Lang, Pasquale Pistone, Josef Schuch, Claus Staringer, Introduction to European Tax Law: Direct Taxation. Spiramus Press Ltd 2010.
5. Захаров А. С. Налоговое право Европейского союза: действующие директивы ЕС в сфере прямого налогообложения. – М., 2007.
6. Захаров А. С. Налоговое право ЕС: актуальные проблемы функционирования единой системы. – М., 2010.
7. Козырин А. Н. Налоговое право зарубежных стран: вопросы теории и практики. – М., 1993.
8. Толстопятенко Г. П. Европейское налоговое право. – М., 2001.
9. Lang, Michael, Procedural Rules in Tax Law in the Context of European Union and Domestic Law. Kluwer Law International 2010.
10. Helminen, Marjaana, EU Tax Law – Direct Taxation. IBFD 2012.
11. Maarten J. Ellis, European Tax Law, in: Maarten J. Ellis, Paul M. Storm (ed.), Business Law in Europe. Legal, tax and labour aspects of business operations in the ten European Community countries and Switzerland. Springer Netherlands 1982.
12. Julie Rogers-Glabush, IBFD's International Tax Glossary. IBFD 2009.

Періодичні видання:

– EC Tax Review

Бази нормативних правових актів інститутів ЄС із податкового права, доступні в мережі Інтернет, зокрема:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/index_en.htm – офіційний сайт Податкового та Митного союзу ЄС;

http://europa.eu/legislation_summaries/taxation/ – огляд актів податкового законодавства ЄС;

<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm> – база джерел права ЄС;

<http://curia.europa.eu/> – офіційний сайт Суду ЄС;

<http://tax-news.com/> – міжнародний інформаційний портал новин, присвячений оподаткуванню.

9. Податкове планування

Даний курс розрахований на ознайомлення слухачів з правовими засадами податкового планування. Його загальна дидактична мета – окреслити межі податкового планування, розкрити основні принципи та етапи його здійснення. Матеріал курсу передбачає поглиблене вивчення таких юридичних конструкцій, як податкове планування, ухилення від сплати податків, обхід податків, межі податкового планування та ін.

Тематика лекцій спецкурсу передбачає: а) з'ясування поняття, особливостей та призначення податкового планування; б) висвітлення принципів податкового планування; в) розгляд видів податкового планування; г) розкриття способів податкового планування; г) ознайомлення з організаційними засадами податкового планування; д) визначення основних етапів податкового планування; е) ознайомлення із обмеженнями щодо податкової оптимізації; є) з'ясування поняття та сутності обходу податків; ж) розгляд правових доктрин щодо запобігання обходу податків, законодавчі засоби боротьби з обходом податків, а також судової практики розмежування податкового планування та обходу податків, ухилення від сплати податків.

Тематика семінарських занять передбачає поглиблене вивчення таких комплексних тем: а) правові засади податкового планування; б) основні способи податкового планування; в) організація та основні етапи податкового планування; г) межі податкового планування.

Після вивчення дисципліни студенти повинні:

знати і розуміти значення таких категорій і понять, як податкове планування, ухилення від сплати податків, обхід податків, межі податкового планування та ін.;

уміти застосовувати способи податкового планування, проводити відмежування податкового планування від ухилення від сплати податків, обходу податків тощо.

9.1. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Тема	Лекції (годин)	Практичні заняття	Самостійна робота	Усього годин
1	Правові засади податкового планування	2	2	5	9
2	Основні способи податкового планування	2	2	5	9
3	Організація та основні етапи податкового планування	2	2	3	7
4	Межі податкового планування	2	4	5	11
	Усього	8	10	18	36

9.2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПОДАТКОВЕ ПЛАНУВАННЯ»

Поняття, особливості та призначення податкового планування. Принципи податкового планування. Принцип законності. Принцип доцільності. Принцип конфіденційності. Принцип тимчасовості.

Види податкового планування. Класифікація за сферою застосування, суб'єктом планування, організаційною структурою суб'єкта планування, обсягом охоплення господарської діяльності, залежно від етапу функціонування, за характером управлінських рішень, інструменти податкового планування.

Поняття способів податкового планування. Основні способи податкового планування. Організаційні засади податкового планування. Основні етапи податкового планування фізичними особами. Етапність податкового планування на прикладі юридичних осіб.

Вибір форми підприємницької діяльності як спосіб податкового планування. Вибір місця розташування бізнесу як один із способів податкового планування. Вибір оптимальної місцевості реєстрації та розташування бізнесу відповідно до його особливостей – спосіб податкового планування. Ведення підприємницької діяльності в офшо-

рі як один із способів податкового планування. Переміщення підприємницької діяльності в іншу країну як спосіб податкового планування. Вибір порядку ведення бізнесу як спосіб податкового планування. Організація підприємницької діяльності в холдинговій формі як спосіб податкового планування. Вибір форми формування уставного капіталу як спосіб ведення бізнесу.

Обхід податків: поняття, сутність значення. Правові доктрини щодо запобігання обходу податкових платежів. Законодавчі засоби боротьби з обходом податків. Судова практика та судові доктрини розмежування податкового планування від ухилення від сплати податків, обходу податків. Поняття податкової вигоди. Законодавчі засоби боротьби з обходом податків. Поняття та зміст загальних норм проти обходу податків. Поняття та зміст спеціальних норм проти обходу податків.

9.3. ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙ

Лекція 1. Правові засади податкового планування

1. Поняття, особливості та призначення податкового планування. Правові основи податкового планування в українському законодавстві.

2. Принципи податкового планування.
3. Види податкового планування.

Лекція 2. Основні способи податкового планування

1. Поняття способів податкового планування.
2. Способи податкового планування.

Лекція 3. Організація та основні етапи податкового планування

1. Організаційні засади податкового планування.
2. Основні етапи податкового планування фізичними особами.
3. Етапність податкового планування на прикладі юридичних осіб.

Лекція 4. Межі податкового планування

1. Обхід податків: поняття, сутність, значення.
2. Законодавчі засоби боротьби з обходом податків.

3. Правові доктрини щодо запобігання обходу податкових платежів.

4. Судова практика та судові доктрини розмежування податкового планування від ухилення від сплати податків, обходу податків.

9.4. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Правові засади податкового планування

1. Поняття, особливості та призначення податкового планування. Правові основи податкового планування в українському законодавстві.

2. Принципи податкового планування.

3. Види податкового планування.

Тема 2. Основні способи податкового планування

1. Поняття способів податкового планування.

2. Класифікація способів податкового планування

Тема 3. Організація та основні етапи податкового планування

1. Організаційні засади податкового планування.

2. Основні етапи податкового планування фізичними особами.

3. Етапність податкового планування на прикладі юридичних осіб.

Тема 4. Межі податкового планування

1. Обхід податків: поняття, сутність, значення.

2. Законодавчі засоби боротьби з обходом податків.

3. Правові доктрини щодо запобігання обходу податкових платежів.

9.5. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

1. Поняття, особливості та призначення податкового планування.
2. Значення податкової оптимізації для держави.
3. Податкове планування як науковий напрям та навчальна дисципліна.
4. Правові основи податкового планування в українському законодавстві.
5. Система принципів податкового планування.

6. Види податкового планування.
7. Поняття способів податкового планування.
8. Застосування спеціальних податкових режимів як способів податкового планування.
9. Облікова політика як спосіб податкового планування.
10. Застосування податкових пільг – способів податкового планування.
11. Використання прогалин в законодавстві – спосіб податкового планування.
12. Використання інституту податкової консультації як способу податкового планування.
13. Вибір порядку розміщення активів як один із способів податкового планування.
14. Податкове планування при створенні спільних підприємств.
15. Податкове планування операцій злиття і поглинань.
16. Організаційні засади податкового планування.
17. Етапи податкового планування.
18. Правові межі податкового планування.
19. Поняття обходу податків, його сутність та значення.
20. Поняття ухилення від сплати податків, сутність та особливості.
21. Правові доктрини щодо запобігання обходу податкових платежів.
22. Співвідношення податкового планування, обходу податків та ухилення від сплати податків.

9.6. СПИСОК НОРМАТИВНИХ АКТІВ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Вылкова Е.С. Налоговое планирование : учеб. для магистров / Е.С. Вылкова – М. : Юрайт, 2011. – 639 с.
2. Гусева Т.А. Налоговое планирование в предпринимательской деятельности: правовое регулирование : монография / Т.А. Гусева ; под ред. Н.И. Химичевой. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Вольтерс Клувер, 2007. – 432 с.
3. Загородній А.Г. Ризики податкового планування суб'єктів господарювання / А.Г. Загородній, Н.І. Федішин // Вісн. Нац. ун-ту «Львів. політехніка». – 2010 р. – №682. – С. 299–305.
4. Информационное обеспечение оперативного налогового планирования на предприятиях / Р.В. Прокопенко, Б.П. Дзюба // Економіка промисловості. – 2012. – №3–4. – С. 87–91.

5. Краус Н. М. Податкове планування на макрорівні в національній економіці: інноваційний аспект / Н. М. Краус // Бізнес-інформ. – № 5. – 2012. – С. 204–207.
6. Лемішовська О. С. Концепція функціональної моделі управління податковим процесом банків / О. С. Лемішовська // Наук. вісн. НЛТУ України. – 2013. – № 23. – С. 274–280.
7. Оліховський В. Я. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку: [зб. наук. пр.] / відп. ред. О. Є. Кузьмін. – Л. : Вид-во Львів. політехніки, 2012. – № 722. – С. 177–181.
8. Податок на нерухомість: як сплачувати і не сплачувати / А. Єлісєєв, М. Підлужний // Податк. планування. – 2013. – № 2. – С. 19–22.

10. Документальне забезпечення адміністрування податків та зборів

Програма навчальної дисципліни «Документальне забезпечення адміністрування податків та зборів» передбачає проведення практичних занять та самостійну роботу. Під час опанування матеріалу студенти мають навчитися правильно складати документи, набути досвіду аналітичної роботи.

На практичних заняттях перевіряється ступінь засвоєння студентами навчальних дисциплін із навчальної програми «Податковий юрист» з відповідних питань, законодавства та практики його застосування.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:
знати систему документів, що складаються при адмініструванні податків та зборів, а також ті вимоги, що до них ставляться;

вільно орієнтуватися в системі законодавства та правових позиціях Вищого адміністративного суду України та Верховного Суду України, що містять вимоги до документів, що складаються при адмініструванні податків та зборів;

уміти правильно тлумачити та застосовувати податкове законодавство, що регулює зміст документів, що складаються при адмініструванні податків та зборів, і складати відповідні документи.

Форма контролю: залік.

10.1. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Тема	Лекції (годин)	Практичні заняття	Самостійна робота	Усього годин
1	Документи, що складаються при реалізації податкового обов'язку	0	4	8	12
2	Документообіг при здійсненні податкового контролю	0	4	8	12
3	Оскарження рішень контролюючих органів	0	4	9	13
	Усього	0	12	25	37

10.2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ ТА ЗБОРІВ»

Документи, що складаються при реалізації податкового обов'язку. Правові основи складання документів податкового обліку. Правова характеристика документів, що складаються при виконанні обов'язку по сплаті податків та зборів. Правова природа та особливості складання актів податкової звітності.

Документообіг при здійсненні податкового контролю. Законодавчі вимоги щодо оформлення контролюючими органами направлення на перевірку. Правові наслідки складання акту (довідки) податкової перевірки. Реквізити, порядок складання та направлення податкового повідомлення-рішення.

Оскарження рішень контролюючих органів. Документи, що складаються при адміністративному оскарженні рішень контролюючих органів. Оскарження рішень контролюючих органів у судовому порядку.

10.3. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Документи, що складаються при реалізації податкового обов'язку

1. Правові основи складання документів податкового обліку.

2. Правова характеристика документів, що складаються при виконанні обов'язку по сплаті податків та зборів.

3. Правова природа та особливості складання актів податкової звітності.

Тема 2. Документообіг при здійсненні податкового контролю

1. Законодавчі вимоги щодо оформлення контролюючими органами направлення на перевірку.

2. Правові наслідки складання акту (довідки) податкової перевірки.

3. Реквізити, порядок складання та направлення податкового повідомлення-рішення.

Тема 3. Оскарження рішень контролюючих органів

1. Документи, що складаються при адміністративному оскарженні рішень контролюючих органів.

2. Оскарження рішень контролюючих органів у судовому порядку.

10.4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Податковий кодекс України : наук.-практ. комент. / за ред. М. П. Кучерявенка та І. Х. Темкіжева. – В 3 т. – Ч. 1. – Х. : Право, 2012. – 807 с.
2. Податковий кодекс України : наук.-практ. комент. / за ред. М. П. Кучерявенка та І. Х. Темкіжева. – В 3 т. – Т. 2. – Х. : Право, 2012. – 823 с.
3. Податковий кодекс України : наук.-практ. комент. / за ред. М. П. Кучерявенка та І. Х. Темкіжева. – В 3 т. – Т. 3. – Х. : Право, 2012. – 604 с.
4. Податковий кодекс України // Відом. Верхов. Ради України від 08.04.2011. – 2011, № 13, № 13–14, № 15–16, № 17. – С. 556. – Ст. 112.
5. Кодекс адміністративного судочинства України // Відом. Верхов. Ради України від 09.09.2005. – 2005. – № 35, 35–36, 37. – С. 1358. – Ст. 446.
6. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України // Відом. Верхов. Ради України від 08.10.1999. – 1999. – № 40.

7. Про затвердження форми податкової накладної та порядку заповнення податкової накладної : наказ М-ва доходів і зборів України від 14.01.2014 № 10 // Уряд. кур`єр. – 19.02.2014. – № 32.
8. Про затвердження форми акта (довідки) про результати проведення перевірки платника податків з питань повноти нарахування і сплати податків та зборів під час здійснення контрольованої(их) операції(й) та Вимог до його (її) складення : наказ М-ва доходів і зборів України від 24.12.2013 № 843 // Офіц. вісн. України. – 07.02.2014. – 2014. – № 10.
9. Про затвердження Порядку направлення органами Державної податкової служби податкових повідомлень-рішень платникам податків : наказ М-ва фінансів України від 28.11.2012 № 1236 // Офіц. вісн. України. – 08.01.2013. – № 100.
10. Про подання електронної податкової звітності : наказ Держ. податк. адмін. України від 10.04.2008 № 233 // Офіц. вісн. України 05.05.2008. – 2008. – № 31.
11. Про затвердження Порядку ведення Єдиного реєстру податкових накладних : постанова Каб. Міністрів України від 29.12.2010 № 1246 // Уряд. кур`єр. – 13.01.2011. – № 5.

Навчальне видання

**Інформаційний пакет
із сертифікатної освітньої
професійної програми
«ПОДАТКОВИЙ ЮРИСТ»**

Технічний редактор *А. Т. Гринченко*

Підписано до друку 12.09.2014.

Формат 60×84 $\frac{1}{16}$. Папір офсетний. Гарнітура Times.

Ум. друк. арк. 3,4. Обл.-вид. арк. 5,58. Вид. № 1087.

Тираж 120 прим.

Видавництво «Право» Національної академії правових наук України
та Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Україна, 61002, Харків, вул. Чернишевська, 80а

Тел./факс (057) 716-45-53

Сайт: www.pravo-izdat.com.ua

E-mail для авторів: verstka@pravo-izdat.com.ua

E-mail для замовлень: sales@pravo-izdat.com.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції — серія ДК № 4219 від 01.12.2011 р.

Виготовлено в друкарні ФОП Леонов

Тел. (057) 717-28-80